

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrst & Din 4.—, Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova ul. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nemška diplomatska ofenziva

V Berlinu napovedujejo niz novih konferenc, ki bodo dosegle svoj vrhunec na novem sestanku v Moskvi, katerega naj bi se udeležili zastopniki vseh članic berlinskega pakta

Berlin, 21. nov. e. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da Nemčija nadaljuje z mobiliziranjem vseh pozitivnih sil, ki so pripravljene, da pristopijo k novi ureditvi Evrope. Tako se za danes pričakuje prihod rumunskega državnega upravitelja generala Antonescuja. Za soboto se pričakuje prihod slovaških državnikov, za torko pa predstavnikov Bolgarije. Verjetno bo tudi Francija stopila v blok.

Celotna akcija se izvaja v soglasju z Moskvo. Treba je pričakovati, da bo tudi Spanija storila isti korak, ker pa Spanija v Moskvi še vedno nima svojega predstavnika, mislijo, da bo do tega prišlo šele tedaj, ko se bodo odnosi med Francovo Spanijo in Moskvo normalizirali. Berlinski pakt hoče ustvariti podlago za novo življenje narodov v življenjskem prostoru Nemčije, Rusije in Japonske.

Tu prevladuje prepričanje, da bodo v najkrajšem roku z energično akcijo Nemčije odstranjene vse ovire za dokončno formiranje evropskega kontinentalnega bloka.

Danes prispe v Berlin rumunski ministrijski predstojnik Antonescu, ki bo imel razgovore z vodilnimi nemškimi državniki. Verjetno bo že pri tej priložnosti prišlo do pristopa Rumunije k trojnemu paktu. Prav tako je na poti v Berlin tudi slovaška delegacija pod vodstvom dr. Tuhe.

Sedanja diplomatska aktivnost Nemčije in Italije bo dosegla svoj vrhunec v ponovnih stikih z Rusijo. Novega sestanka, ki bo verjetno v Moskvi, se bodo udeležili zastopniki vseh članic berlinskega pakta.

General Antonescu na poti v Berlin

Bakarešta, 21. novembra. AA. (DNB.) Voditelj države general Antonescu je sredi 19. 45 odpotoval v Berlin na obisk. Poleg predstavnika kralja so spremlili generala člani vlade, visoki funkcionarji nemškega poslanstva, poslaniki Italije, Slovaške, Turške in Japonske. Podpredsednik vlade Horia Sima je pred odhodom spregovoril nekaj besed in naprosil generala Antonescuja, naj izroči Hitlerju in nemškemu narodu najtoplejše pozdrave ter mu v imenu rumunske vlade voščil srečno pot. General Antonescu je odgovoril: Potujem s polnim zaupanjem v rumunski narod in vrnil se bom s polnim zaupanjem v nemški narod. Ob zvokih legionske himne je stopil v vlak, za njim pa nemški poslanik dr. Fabricius in nemški vojaški polkovnik Gerstenberg, ki ga bo spremljal na poti.

Ameriški komentarji

Boston, 21. nov. s. »Christian Science Monitor« komentira potovanje rumunskega

Po dunajski pogodbi

V Budimpešti izjavljajo, da bo Madžarska tesno sodelovala z Nemčijo in Italijo, toda brez vstopa v vojno

Dunaj, 21. nov. AA. (Stefani). Ob pristopu Madžarske k trojni zvezi je vodja rajha in državni kancelar Adolf Hitler večer popoldne sprejel madžarskega predsednika vlade grofa Telekija. V navzočnosti zunanjega ministra rajha v Ribbentropa in madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja je imel z njim razgovor, ki je trajal dve uri.

Takoj nato je vodja rajha in državni kancelar sprejel tudi italijanskega zunanjega ministra Ciana, s katerim je imel dolg razgovor v navzočnosti v. Ribbentropa. Pred in po slovesnosti ob pristopu Madžarske k trojni zvezi je Hitler priredil sprejeme, katerih so se udeležili grof Teleki, grof Ciano, grof Csaky in japonski veleposlanik v Berlinu Kuruzo, zunanji minister v. Ribbentrop in številne druge nemške in italijanske ugledne osebnosti. Dunajsko prebivalstvo je sredi ponovitve navdušene manifestacije Hitlerju in gostom. Sredi sta madžarski predsednik vlade in zunanji minister odstopala v Budimpešto, grof Ciano pa je s svojim spremstvom ob 22. uri odstopoval v Italijo.

Povratak madžarskih državnikov

Budimpešta, 21. nov. AA. (MTI). Ministrijski predstojnik grof Teleki in zunanji minister grof Csaky sta se vrnila v Budimpešto. Na železniški postaji so jih pozdravili nemški odpravnik poslov, japonski odpravnik poslov in mnogo uglednih oseb. Obenem ter velika množica ljudstva. Obenem z madžarskimi ministroma je odstopoval tudi nemški poslanik v Budimpešti von Ermsdorf. Grof Csaky bo v teh dneh obvestil zunanje politični odbor o razgovorih na Dunaju.

Madžarske izjave

Budimpešta, 21. nov. p. V madžarskih merodajnih krogih izjavljajo, da pristop Madžarske k trojnemu paktu ne pomeni, da bi Madžarska sedaj napovedala vojno Angliji in Grčiji. Tudi se ne bo v ničemer

ga ministrskega predsednika generala Antonescuja v Berlin ter pravi, da bo sedaj po pristopu Madžarske k berlinski trozvezi morala pač tudi Rumunija slediti madžarskemu zgledu. Prav zaradi tega je po mnenju lista Nemčija najprej želela pristopa Madžarske k trozvezi in je s tem Rumuniji olajšala odločitev. Sicer pravi list, da je pristop Madžarske k berlinskemu paktu samo formalnost. Popolno sodelovanje Madžarske z osjo je bilo že nekaj časa znano.

List misli dalje, da pripravlja nemška diplomatska akcija na jugovzhodu Evrope preko Madžarske in morda preko Rumunije med drugim tudi pot za prehod nemških čet za vojaško intervencijo proti Grčiji.

New York, 21. nov. e. (United Press.) List »Sun« pravi, da ima pristop Madžarske k trozvezi tudi vojaški pomen. List zastopa mnenje, da Nemčija ni dobila samo novega zaveznika, temveč tudi veliko ceno. Tako ima Nemčija sedaj preko Madžarske direktno zvezo z Rumunijo in preko Bolgarije z Egejskim morjem. Na ta način obstoji možnost, da pride Nemčija na Sredozemsko morje, ne da bi se dotaknila teritorialnih voda Turčije na Bosporu in v Dardanelah.

Diplomatska protiofenziva Anglije

New York, 21. nov. s. (Columbia B. S.) Kakor se izve, bo napram diplomatski ofenzivi osnih vesil tudi Anglija podzela neko protiofenzivo. Mislijo, da bo Anglija najbrž v kratkem določila označila svoje vojne cilje ter skupno z emigrantskimi vladam Poljske, Češke, Slovaške, Belgije, Nizozemske in Norveške, ki imajo vse svoje sedeže v Londonu proglasila načela »svobode Evrope« za katere se skupno s temi vladam bori.

London, 21. nov. s. (Reuter) Sredi so izjavljali v angleških političnih krogih, da pristop Madžarske k berlinski trozvezi ni zbudil v Londonu niti presenečenja niti velikega zanimanja. V angleških krogih pripominjajo da se očitno Nemci ji zaenkrat ni posrečilo pridobiti niti Rusije, niti Spanije za pristop, pa se zato zadovoljuje s sodelovanjem manjših držav.

Drevi odpotuje Laval v Pariz

Zeneva, 21. nov. AA. (DNB.) Iz Vichyja poročajo, da bo podpredsednik vlade in zunanji minister Laval drevi odstopoval v Pariz v spremstvu veleposlanika de Brionna.

izpremenila madžarska zunanja politika. Stališče Madžarske je sedaj silno položaj Japonske. Madžarska bo sicer tesno sodelovala z državama osi, vendar pa brez vojne udeležbe.

Komentarji budimpeštanskega tiska

Budimpešta, 21. nov. AA. (DNB.) Sredi tisk v Budimpešti pod velikimi naslovi objavlja poročila o sprejemu predsednika madžarske vlade in zunanje ministra pri vodji rajha in ugotavlja, da je s tem spremembo Madžarske pristopila k sistemu držav novega reda.

Vladni list »Esti Ujsag« poudarja, da je Madžarska tokrat med prvimi, ki so se odločili za sodelovanje pri evropskem preporodu. To je na eni strani izraz večjega uvaževanja Madžarske v evropski politiki, na drugi strani pa izraža priznanje njenemu pomenu in zgodovinski vlogi v Podunavju.

Glasilo predsednika madžarske vlade »Magyar Ország« opozarja na dejstvo, da je madžarska takoj po izbruhu vojne objavila, da ni nevtralna, ampak nevojnojoča se država. Madžarski narod je pristop Madžarske k trozvezi pozdravil z radostjo in zadovoljstvom.

Budimpešta, 21. nov. AA. (MTI). Pod naslovom »Nemčija, Italija, Japonska in Madžarska« objavlja poluradni list »Pester Lloyd« uvodni članek, v katerem piše o pristopu Madžarske k berlinski trozvezi.

List podčrtuje, da s pristopom Madžarske k tej pogodbi ne bodo samo tesnejše povezane prisrčne in prijateljske vezi med Madžarsko in velesilami, ampak se bo tudi potrdilo tradicionalno prijateljstvo najstarejše svetovne monarhije z najstarejšo evropsko kraljevino Madžarska že 20 let z jekleno poslednostjo izvaja isto politiko in to je storila tudi tedaj, ko je bila nevarnost velika. Sedaj ji je bila izkazana čast, da kot prva evropska država pristopi k trozvezi in jo razširi v zvezo štirih držav. Madžarska, ki je bila dolgo okrnjena,

je bila rešena svoje osamljenosti in to zaradi pomoči italijanskega fašizma in osvobodilnega dela narodnega socializma. Na teh temeljih je bilo obnovljeno preizkušeno

Kaj bo storila Bolgarija

Po ameriških informacijah bo Bolgarija zapustila položaj stroge nevtralnosti ter bo postala nevojnojoča se država — Bolgarski tisk napoveduje pomembne dogodke

New York, 21. nov. s. (Columbia B. S.) Poročila iz raznih evropskih prestolnic javljajo, da bodo za Madžarsko sedaj predvidoma pristopile k berlinskemu paktu še tudi Spanija, Rumunija, Slovaška in Bolgarija. Glede Bolgarije napovedujejo informacije iz diplomatskih krogov, da namerava spreminiti svoje stališče do sodelovanja vojne v tem smislu, da bo odšel zavzela položaj nevojnojoče se države, ne pa več položaj strogo nevtralne države. V poučenih krogih smatrajo, da je namen najnovejših diplomatskih akcij osnih držav, da si pripravijo na jugovzhodu Evrope pot proti Bliznjemu vzhodu, kjer naj bi bil zadan potem udarec proti glavni življenjski poti angleškega imperija skozi Suez.

Turška sodba

Ankara, 21. nov. s. (Columbia B. S.) Uradni turški radio je sredi zelo ostru komentiral pristop Madžarske k berlinski trozvezi. V turških krogih tudi napovedujejo, da bo najbrž v kratkem Rumunija sledila madžarskemu zgledu s svojim pristopom. Turški radio pravi glede Bolgarije, da zaenkrat ni nobenih sigurnih znakov, da bo Bolgarija res hotela spreminiti svojo politiko. Bolgarija si želi vrnitev gotovih ozemelj, ki jih je svoj čas izgubila, vendar pa ne za ceno svoje neodvisnosti. Nemško diplomatsko akcijo tolmači turški radio tako, da se je Nemčija preprčala, da bo sedanja vojna trajala še dalj časa in da je zato bilo treba osnovati blok držav proti Angliji.

Ankara, 21. nov. s. (Reuter). V zvezi z vestmi, da naj bi nemške čete preko Bolgarije napadle Grčijo, izjavljajo v merodajnih turških krogih, da je Turčija odločena upreti se vsakemu prehodu nemških čet skozi Bolgarijo, tudi če bi Bolgarija sama pri taki akciji ne sodelovala. Nasproti tej verziji se glede Bolgarije pojavlja še druga verzija. Smatrajo namreč, da Italija iz gotovih vzrokov ne bi želela, da nemška vojska direktno pomaga italijanski vojski proti Grčiji. Zato smatrajo, da izjava Nemčija na Bolgarijo pristisk, naj bi šla Bolgarija sama v vojno proti Grčiji brez nemške pomoči.

Izredna seja turške vlade

Ankara, 21. nov. s. (Columbia B. S.) V zvezi s pristopom Madžarske k berlinski trozvezi in glede na veliko mednarodno diplomatsko aktivnost je imel sredi turška vlada izredno sejo, ki je trajala eno uro. O predmetu razprave ni bilo mogoče dobiti nobenih podatkov.

Ankara, 21. nov. s. (Reuter) Po sredi izredni seji vlade je ministrijski predsednik dr. Saidan poročal na tajni seji poslancev

Vojne operacije v Grčiji

Zadnja poročila javljajo nove grške uspehe, toda do pomembnejših sprememb na fronti ni prišlo

Atene, 21. nov. s. (Columbia B. S.) Zadnja poročila z grške italijanske bojišča javljajo o novih grških uspehih. Grki pravijo, da stoji grška vojska sedaj eno miljo pred Korico. Neki italijanski oddelek v bližini Korice je po grških poročilih obkoljen. Angleški bombniki so po teh vestih večeraj ponovno napadli Korico, med tem ko je grško topništvo obstreljevalo cesto iz Korice proti Elbasanu.

Grška poročila javljajo tudi, da so napredovali Grki na pet različnih točkah fronte ob albanski meji in da je bila na petih točkah sovražna fronta celo prebita.

Atene, 21. nov. s. (Reuter) Že sredi so prispeli vesti o velikih grških uspehih na bojišču ob albanski meji. Atenski radio je javil, da je fronta v Epiru na več točkah prebita in da se Italijani v neredu umikajo. Italijanska vojska je po teh vestih izgubila mnogo vojnega materiala in ujetnikov. Grška poročila pravijo, da v bojih uspešno sodelujejo grška in angleška letala. Zlasti so se izkazala lovska letala, ki so večeraj tako rekoč preprečila udejstvovanje italijanskega letalstva.

Vrhovni poveljnik grške vojske general Papagos je izdal v zvezi z novimi uspehi posebno dnevno povelje na vojsko, v katerem armadi čestita k uspehu.

Grško vojno poročilo

Atene, 21. nov. s. (Atenska tel. ag.) Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje 25. vojno poročilo:

prijateljstvo med Nemčijo in Madžarsko, ki je bilo do tedaj enostransko, ker ga je v glavnem gojila samo madžarska vlada.

turškega parlamenta o mednarodnem položaju.

Poročila bolgarskih listov

Sofija, 21. nov. i. Bolgarski listi obširno poročajo o sestanku kralja Borisa s Hitlerjem in poudarjajo, da imajo sestanki v Bergchtesgaden in na Dunaju tudi vojaški značaj. Večina listov je objavila te vesti pod pomembnimi naslovi, kakor: »Pomen obiska kralja Borisa v Berlinu« — »Uveljavljanje bolgarskih aspiracij in nov red v Evropi« — »Državi osi podpirata bolgarske zahteve glede izhoda na Egejsko morje« — »Bliznji dnevi bodo prinesli velike dogodke« — Listi zlasti citirajo poročilo »Weltpresse« iz Berlina, kjer podčrtava odstavek, ki pravi, da je usoda bolgarskega naroda še izza prejšnjih bojev vezana na usodo nemškega naroda.

»Utro« prinasa komentar CBS, da je ta obisk v zvezi z zadovoljitvijo ostalih bolgarskih zahtev, ki so prišle na dnevni red priključitvi Dobrudže. Ameriški politični krogi izjavljajo, da Bolgarija ne bo opustila nevtralnosti, toda se ne bo uprta nemškim ukrepom, ko bo ta hotela preprečiti Turčiji, da izpolni njene obveznosti do Anglije. V istem poročilu list tudi zatrjuje, da Grčijo ne bo zaščitil ozki pas zemlje, ki za njo ni pomemben. Tudi Turčija ne nasprotuje bolgarskemu izhodu na Egejsko morje, pravi list. Poročilo dalje navaja, da je v nemških krogih napravilo globok vtis dejstvo, da je merodajni bolgarski tisk omenil svoje želje glede Egejskega morja, kakor tudi to, da spadajo te zahteve v okvir nove ureditve Evrope.

Zakon za zaščito naroda v Bolgariji

Sofija, 21. nov. e. Po večerajšnji razpravi in zaključnem govoru notranjega ministra Gabrovskega je narodno sobranje sprejelo zakon za zaščito naroda v prvem čitanju.

Notranji minister Gabrovski je v svojem govoru izjavil, da je število Židov v Bolgariji sorazmerno mnogo hitreje narasčalo kakor pa število Bolgarov. Minister je navajal, da imajo Židje v svojih rokah nad 55% vsega uvoza in 35% vsega izvoza. V Sofiji je 240 velikih židovskih trgovin, bolgarskih pa samo 195. 56 odstotkov celokupne proizvodnje je v židovskih rokah. Minister je poudarjal, da se bo likvidacija masonskih lož in vseh internacionalnih organizacij izvedla z brezpopolno strogostjo.

Na koncu je pozval poslance, naj razumejo zahteve današnjega časa in voljo bolgarskega naroda in zaradi tega naj sprejmejo ta zakon.

z nezmanjšano srditostjo. Zda pa zda je bilo delovanje tako močno, da se je zdelo, kakor da se boj vse bolj približuje naši meji.

Na fronti Korici so bili večeraj srditi boji med obema pehotama. Grške čete so imele nalogo, da osvoje neke pomembne prelaze. Večkrat je prišlo do boja na nož, toda položaje, ki so jih napadali Grki, so Italijani branili z močnimi, dobro opremljenimi oddelki.

Prav tako so se boji nadaljevali na položju pogorja Morave. Tudi na tem delu fronte so bili boji zelo srditi, toda pomembnih uspehov ni dosegla ne ena ne druga stran.

Grško letalstvo je poskušalo bombardirati cesto Korica—Elbasan. Ob tej priložnosti je prišlo do velike letalske bitke med italijanskimi in grškimi ter angleškimi letali. Italijanske vojne ladje so z otoka Leros bombardirale grški otok Samos. Podrobnosti o žrtvah in škodi še niso znane.

Borbe za Zvezdo

Z jugoslovensko-grško-albanske tromeje, 21. nov. e. Krvavi boji na severnem bojišču še trajajo, toda večeraj so mestoma nekoliko popustili. Najbrž je na potek operacij vplivalo slabo vreme. Topniški dvo-boj se je pričel zgodaj zjutraj in je ne pretrgoma trajal cele tri ure. Potem je delovanje topništva nekoliko popustilo. Streljanje v začetku je bilo zelo močno, zlasti se s strani italijanskega topništva, ki je imelo tudi precej polnih zadetkov, a tudi delovanje grškega topništva je bilo nenavadno močno.

Na levem krilu pri Leuku in v središču na Moravi so boji nekoliko popustili. Edini odsek, kjer so se vršili boji večjega obsega, je bilo pogorje Zvezda. Tu imajo Italijani betonske utrdbe, toda to ni oviralo Grkov, da ne bi stalno naskakovali položaje pod zaščito svojega topništva. Grki se zelo trudijo, da bi zavzeli pogorje Zvezda. Sredi so izvršili močan naskok. Italijani so ga odbili, toda v teku noči okrog 23. je grška pehota pod zaščito topništva spet naskočila italijanske postojanke. V teku dneva so grške čete večkrat z množestvenimi napadi poskušale zavzeti italijanske postojanke. Večeraš so Grki desetkrat napadli položaje na Zvezdi.

Letalska aktivnost v Grčiji in Afriki

Kairo, 21. nov. s. (Reuter). Središnji komitej poveljuje angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja:

Angleška lovska letala so dosegla v Grčiji že znatne uspehe. Neka ednica, ki je dospela na bojišče v ponedeljek, je v torko popoldne v letalski bitki nad fronto sestrelila 5 italijanskih aparatov. Na avstralski letali sta bili v borbi menda prav tako sestreljeni, vendar to ni nedvomno potrjeno. Vsa angleška letala so se vrnila iz te bitke. Samo en angleški letalski častnik je bil v boju lažje ranjen.

Angleški bombniki so izvedli nov napad na Bari. Vse bombe so padle v območje odrejenih ciljev. Povzročeni so bili požari in eksplozije ob glavnem pomolu. Menda so bile zadete tudi ladje, prav tako pa so bombe povzročile glavno železniško križišče. Druge skupne angleške letalo so bombardirale Valono in Drač. Napad na Drač je bil posebno močan.

Angleška letala so nadalje napadla v Libiji pristanišča Benghasi, Tobruk, Barce, Berka in Benina. V Benghasiju sta bili dve ladji direktno zadeti, prav tako pa je bilo razstreljeno municijsko skladišče. V Tobruku so bile napadene vojašnice.

Nad Zaprado puščavo je prvič posegla v boj avstralska lovska eskadrila. Izvidnica sestoeča iz štirih lovskih letal tipa Gladiator je naletela na večjo skupino sovražnih letal ter je v borbi z njimi sestrelila 5 italijanskih aparatov. Na astralski strani je bil sestreljen 1 Gladiator, drugi pa je moral zasilno pristati, vendar se je Južnoafriški bombniki so izvedli vrsto napadov na objekte v Abesiniji in Eritreji. V Kassali so bila napadena vojaška skladišča. Z vseh teh operacij v Vzhodni Afriki pogrešajo eno samo letalo.

Bombni napad na albansko prestolnico

Atene, 21. nov. s. (Reuter) Poluradni javljajo, da so večeraj angleški in grški bombniki izvedli močan napad na Tirano.

Italijanski bombniki nad Aleksandrijo

Kairo, 21. nov. s. (Columbia.) Večeraš so italijanska letala izvedla nov večji bombni napad na Aleksandrijo.

Število žrtv napada na Aleksandrijo v ponedeljek je sedaj naraslo na 52 mrtvih in 79 ranjenih.

Borzna poročila

Curl, 21. novembra. Beograd 10, Pariz 8.87, London 17.075, New York 431, Milan 21.75, Madrid 40, Berlin 172.50, Stockholm 102.775.

KINO MATICA — Tel. 22-41
Predstave ob 16., 19. in 21. uri
Danes izborna ameriška
filmska veselolga

POLNOČ

o baronu-šoferju, lažni baronici, varanem možu, nezvesti ženi...
s komičnimi situacijami, duhovitimi domisleki, prijetno glasbo
in novim plesom **LA KONGA!!!** — Igralci: Claudette Colbert,
Don Améche, John Barrymore

ODLIČNI ČEŠKI FILM
Predstave ob 16., 19. in 21. uri!
KINO UNION — Tel. 22-21
ki je bil deležen ogromnega obiska in je vsako priznaval njegovo odlično kvaliteto,
je danes nepreklicno zadnjikrat na sporedu!

SKUŠNJAVA

Prve „leteče trdnjave“ za Anglijo

so že izdelane in bodo v kratkem izročene Angliji, ki bo
dobila tudi najnovejše tipe ameriških bombnikov

Washington, 21. nov. s. (Reuter.) Sef angleškega generalnega štaba Marshall je sporočil snoči, da je komisija za oddajo vojne materiala dovolila prodajo 26 štirimotornih bombnikov, ki jih je zgradila tvornica Consolidated Aircraft Co., Angliji. Prva letala tega tipa so bila že pred štirimi dnevi dovršena in bodo v kratkem poslana v Anglijo. Ta letala so podobna znamenitim ameriškim »letečim trdnjavam«.

Nadalje je bilo sporočeno, da je izdelala letalska tvornica Boeing 20 štirimotornih »letečih trdnjav«, ki bodo prav tako v kratkem izročene Angliji. Marshall je sporočil, da je v zameno za ta letala Anglija odstopila Zedinjenim državam letalske motorje za 41 »letečih trdnjav«. Marshall je tudi pojasnil, da so Zedinjene države dovolile Angliji odstop teh najnovejših tipov svojih bombnikov zato, da na ta način praktično preizkusijo njihovo vrednost. Ameriški vojaški opazovalci so že v Angliji ter se osebno udeležujejo celotnih bojnih poletov angleških letal nad Anglijo in Kanalom.

Uradno je bilo snoči še tudi sporočeno, da so Zedinjene države sklenile odstopiti Angliji eno izmed dveh svojih tajnih naprav za viziranje pri bombardiranju iz letal.

Kanadsko sodelovanje

Ottawa, 21. nov. s. (Reuter.) Uradno poročajo, da bo v kanadskih letalnicah zgrajenih 18 velikih trgovinskih ladij za Anglijo. Kanadska proizvodnja topovskih granat znaša sedaj 2 milijona granat na mesec. Prav tako izdeluje Kanada sama vse vrste topov.

Nova ameriška oporišča že poslujejo

Washington, 21. nov. s. (Ass. Press.) Mornariški minister Knox je snoči sporočil, da se izvidniški bombniki ameriške

vojne mornarice že poslužujejo novega ameriškega oporišča na angleškem Bermudskem otočju, prav tako pa uporabljajo ameriške ladje že nova oporišča na Novem Fundlandu.

Knox je dalje napovedal, da bo ameriška vojna mornarica v decembru in januarju poklicala pod orožje nove kontingente rezervistov.

NEW YORK, 20. nov. s. (Tass) Revija »United States News« pravi, da ameriške vojne ladje že s tem, da patrolirajo ob francoskem otoku Martinique, osvobodujejo angleške vojne ladje, da lahko svoje patrolno službo vrše drugod. V kratkem bodo najbrže ameriške vojne ladje prevzele patrolno službo ob vseh dostopih do zapadnih ameriških obal, tako da bodo lahko Angleži svoje vojne ladje rabili drugod.

»Washington Post« pravi, da lahko Zedinjene države Angliji v njenem težavem pomorskem položaju pomagajo s tem, da prevzamejo pomorsko kontrolo celokupne ameriške zapadne obale, pa tudi na ta način, da razširijo nevtralnostno cono tudi preko območja kanadskih obal in do Azorov. Na ta način bi bila za vsa ta področja odstranjena nevarnost udeleževanja nemških vojnih ladij in podmornic. Če tudi to ne bi bilo dovolj, se lahko Zedinjene države odločijo še za nadaljnje ukrepe za pomoč Angliji. Možno bi bilo, da ameriške vojne ladje prično spremljati konvoje trgovskih ladij tudi ameriških vse do angleških luk ali vsaj do meje vojnega področja v vzhodnem delu Atlantika.

Prebivalstvo Zedinjenih držav

New York, 21. novembra. AA. (DNE.) Po zadnjem popisu od 1. aprila t. l. imajo Zedinjene države s svojimi posesti vred 150.362.326 prebivalcev. Leta 1930 so imele 138.439.068 prebivalcev. Prebivalstvo se je povečalo za 8%.

Letalski napadi na Anglijo

v minuli noči so bili kljub širokemu obsegu le manjšega značaja — število človeških žrtev ni veliko

London, 21. nov. s. (Reuter.) Letalsko in notranje ministristvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunicanju:

Sovražni letalski napadi na Anglijo so imeli preteklo noč sicer širok obseg, vendar so bili med posameznimi napadi večji presledki in so bili napad sami manjšega značaja. Bombe so bile vržene na London, na srednjo Anglijo, na raztresene točke v južnem delu, države ter na eno točko v jugozapadni Angliji in v Walesu. V več mestih v srednji Angliji so bili povzročeni požari. Eksplozivne bombe so uničile tu nekaj hiš in druge poškodovale. Nekaj oseb je bilo ubitih in ranjenih. Ceraavno je bilo tudi pri napadih drugod povzročene nekaj škode, ti napadi v splošnem niso imeli posebnega učinka ter so povzročili zelo majhno število človeških žrtev.

London, 21. nov. s. (Reuter.) Sovražni letalski napadi na Anglijo preteklo noč so bili v glavnem usmerjeni na srednjo in jugozapadno Anglijo. V obeh teh predelih pa so naletela nemška letala na izredno močan ogenj protiletalskega topništva. Nad jugozapadno Anglijo je bilo eno nemško letalo med sestrstven. V Walesu je bilo bombardirano neko majhno mesto.

Na London je bilo vrženih zelo malo bomb in človeških žrtev je malo. Letala, so letela nad Londonom v veliki višini, pilot rešil.

Najdeni splavi

London, 21. nov. s. (Reuter.) Angleške patrolne ladje so v bližini angleških obal na-

Po napadu na Birmingham

Ameriški listi o povzročeni škodi in o nočnih napadih na Anglijo

Boston, 21. nov. s. »Christian Science Monitor« opozarja v zvezi z nedavnimi velikimi napadi na Birmingham in Coventry, da se Angležem še ni posrečilo rešiti vprašanja obrambe pred nočnimi letalskimi napadi. Je to resno vprašanje, ki se mu posvečajo z vsa skrbjo vsi angleški vojaški kakor tudi znanstveni krogi. List izraža prepričanje, da se bo Angležem tudi proti tej nevarnosti posrečilo najti obrambo, kakor je to uspelo n. pr. proti magnetskim minam.

Vojaški dopisnik lista v Angliji, ki je posetil Coventry, pravi, da je sicer mesto samo trpelo, toda na industrijskih objektih je škoda presenetljivo majhna. Glavni industrijski objekti v Angliji so izven mesta, celo daleč stran od mestnih središč. Poleg tega so važnejše angleške tovarne razdeljene preko vse države od južne obale pa do Škotske, tako da bi bili potrebni naravnost nadčloveški napori, če bi jih Nemci hoteli vse uničiti. Tako prihaja poročevalec do zaključka, da je bila in v Coventryju in v Birminghamu angleška vojna proizvodnja z nedavnimi velikimi letalskimi napadi zelo malo prizadeta.

Christian Science Monitor pravi, da na tem majhnem učinku nemških letalskih napadov ne spremeni ničesar niti dejstvo, da se Nemci poslužujejo pri napadih očividno najmodernejših sredstev za odkritje cilja.

Na sestrstvenih nemških letalih sicer ni bilo mogoče najti nobenih posebnih navigacijskih naprav. Zato pa smatrajo, da prejemajo nemška letala zlasti pri nočnih napadih navodila po radiu. Letalo se drži enega radijskega žarka, ki je oddan n. pr. iz Nemčije, tega pa križa drugi žarek, ki ga oddajajo z Norveške. Ko pride letalo na križišče, avtomatično odvrže bombo. List pripominja, da je na ta način sicer res lahko najti neko mesto, n. pr. Coventry, da pa ta pripomoček ne dovoljuje preciznega merjenja za n. pr. eno miljo razdalje. Tako nemška letala vendarle ne morejo točno najti najvažnejših angleških tovarn.

Slovaška gospodarska delegacija v Moskvi

Moskva, 21. novembra. AA. (DNE.) Včeraj popoldne je prispela semkaj slovaška gospodarska delegacija pod vodstvom svetnika Orszaga. Delegacija bo vodila gospodarska pogajanja s pristojnimi sovjetskimi uradniki. Čez nekaj dni pričakuje prihod še drugih članov slovaške delegacije, s katerimi bo prišel tudi slovaški poslanik Bolja. Na postaji v Moskvi je pozdravil slovaško delegacijo slovaški poslanik Tiso. Pri prihodu je bil navzoč tudi predstavnik ljudskega komisarja za zunanjo trgovino.

Čestitke v Moskvi

Moskva, 21. nov. AA. (Tass) Ob priliki obletnice in proslave 23letnice oktobrske revolucije je predsednik predsedništva vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Kalinin sprejel številne čestitke. Med drugimi so čestitke predsednika kitajske republike, predsednika turške republike, iranskega šaha, afganistanskega šaha itd. Komisar za zunanje zadeve Molotov je sprejel čestitke zunanjih ministrov iz raznih držav.

Izgon Francozov iz Alzacije odložen

Vichy, 21. nov. s. (Ass. Press) Na protest francoske vlade pri komisiji za izvajanje nemško-francoskega premirja, so nemške oblasti sedaj odložile nadaljnji izgon Francozov iz Alzacije in Lorene.

Smrt francoskega generala v nemškem ujetništvu

Vichy, 21. nov. s. (Ass. Press) Uradno poročajo, da je v vojnem ujetništvu umrl v starosti 58 let francoski general Champoin, bivši poveljnik 12 francoskega armadnega zbora.

Francoska vlada odklonila predlog generala de Gaullea

Vichy, 21. nov. s. (Ass. Press) Snoči je bilo uradno objavljeno, da je prešla francoska vlada od generala de Gaullea brzojavko, v kateri se zavzema za one svoje pristaje v Franciji, ki so bili postavljeni pred vojaško sodišče ter jim grozi smrtna kazen.

General de Gaulle obvešča francosko vlado, da je pripravljen izročiti francoskim oblastem one pristaje vlade v Vichyju, ki so bili zajeti o priliki zavzetja mesta Libreville v koloniji Gabun. General de

Gaulle pravi, da bodo sicer ti ujetniki smatrani kot talci in da bodo morali s svojim življenjem jamčiti za usodo de Gaulleovih pristajev v Franciji. General de Gaulle ponuja francoski vladi, da zamenja ujetnike iz Librevillea, za zaprte svoje pristaje v Franciji.

Uradno francosko poročilo pravi, da je francoska vlada de Gaulleov predlog z ogorčenjem zavrnila.

Kitajska zaprla mejo proti Indokini

New York, 21. nov. AA. (Tass) »United Press« poroča, da je kitajska vlada zaprla mejo proti francoski Indokini in ustavila železniški promet ter prekinila poštno in brzojavno zvezo. Zato so prekinjene tudi trgovinske zveze med Indokino in Kitajsko. Omenjena agencija poroča, da so ukrenili vse, da bi se preprečil dovoz iz severne Kitajske v francosko Indokino, ki je pod japonsko kontrolo.

Promet skozi Birmo

Rangoon, 21. nov. s. (Ass. Press) Po cenitvah ameriških novinarjev gre sedaj skozi Birmo na Kitajsko približno 12.000 ton vojnega materiala mesečno. Iz birmanške obalne postaje Lašo poročajo, da so japonski bombniki nedavno napadli 6 postaj na kitajskem delu ceste iz Birme. Več mostov je bilo porušeni, toda nikdar ni bil promet na cesti prekinjen za več nego 48 ur. Vsak dan odhaja iz Laše na Kitajsko najmanj 200 vagonov avtomobilov z vojnimi materiali.

Odkrita zarota v Nankingu

Šanghai, 21. nov. AA. (Reuter) V torek so odkrili zaroto, ki je hotela pognati v zrak poslopje vlade, mestno hišo in slična poslopja v Nankingu, kjer je sedež Vangčeve vlade, ki jo je imenovala japonska vlada. Objavljeno je bilo, da so zarotniki zaprli in da so pri njih našli in zaplenili mnogo orožja. Izjavljajo tudi, da nekega oseb zaprli le malo časa pred nameravano izvedbo terorističnega dejanja.

Krušne moke še vedno ni

Z njo so založene le zelo redke pekarnice v Ljubljani, za delj časa pa ni nihče preskrbljen

Ljubljana, 21. novembra. Ljubljanski peki so še vedno v hudih skrbih, ker primanjkuje krušne pšenice moke. Sicer upajo, da bo kmalu prišlo do urejene preskrbe z moko, saj prebivalstvo ne more ostati delj časa brez kruha.

Nedavno smo poročali zakaj je začelo primanjkovati krušne moke v Ljubljani. Ljubljanski veletrgovci z moko ne dobe več dovoljenj za nakup v Banatu in Vojvodini in moko niso prejeti tudi nekateri, ki so jo nakupili že prej. Velika večina pekarn kupuje moko pri trgovcih, saj skromni obrtniki nimajo kapitala in ne skladišč, da bi lahko kupovali moko na debelo. Moko kupujejo za porabo proti, zato se pa tudi najprej prizadevajo, čim je začne primanjkovati pri trgovcih.

Kakor trde dobri poznavalci razmer, so s krušno moko založene le zelo redke pekarnice v Ljubljani, toda za delj časa ni nihče preskrbljen. Zato so se tudi pekovski mojstri morali obrniti na mestna občino in banovino, naj bi takoj nekaj ukrenili, da bi pekarnam ne bilo treba ustaviti obratovanja. Poročali smo, da je mestna občina dala ljubljanskim pekovskim podjetjem 20.000 kg moke, kar je na le dovolj za en sam dan, kajti ljubljanske pekarnice porabijo na dan najmanj 2 vagona moke.

Nekateri pekarnice so imele v zalogi še nekaj ržene in koruzne moke. Ko je bil predpisan tako zvan enotni kruh iz same pšenične krušne moke, peki niso smeli več primestavati koruzne in ržene moke pšenični. Znano je, da so bili nekateri celo strogo kaznovani, ker so se presrešili zoper ta predpis. Zdal, ko ni pšenične krušne moke, bi seveda prav lahko porabili koruzno in rženo, da bi ne primanjkovalo kruha. Sicer je na nesmiselno, če ostaja dobra moka neporabljena in se kvari, revni obrtniki na trpe škodo.

Zato so se pekovski podjetja obrnila na banovino, naj jim dovolijo uporabljati koruzno in rženo moko, dokler ne bo zopet dovolj pšenične krušne. Zdal je dovoljeno peči kruh tudi iz ržene in koruzne moke, a seveda ne iz same; dovoljeno je primestavati več vrst mok pšenični v primerem razmerju. Kruh s primestjo ržene moke ne sme biti dražji kakor iz same pšenične krušne; določena je enaka cena kakor za enotni kruh. Kruh s primestjo koruzne moke pa mora biti za 25 par ceneljši pri kilogramu kakor enotni.

Pekovski podjetja še ne vedo kako bo urejeno vprašanje preskrbe s krušno moko, pa tudi trgovci še vedno čakajo na zadovoljivejšo rešitev nakupa blaga.

Delo za zaščito otrok in mladine

Kaj je ugotovil banovinski odbor Jugoslovanske unije za zaščito otrok

Ljubljana, 21. novembra. Banovinski odbor Jugoslovanske Unije za zaščito otrok je na svoji seji 14. t. m. med razpravljanjem o važnih in najnujnejših delih za zaščito otrok med drugim ugotovil:

1. Dosedanje delo za zaščito otrok za primer vojne je še zelo napredovalo, vendar je treba s pospešenim tempom te priprave čimprej dovršiti, zaradi česar je treba prvenstveno rešiti vprašanje finančnih sredstev.

2. Organiziranje krajevnih odborov je treba pospešiti, in sicer tako, da bo popolnoma zadosteno vsem zadevnim razpisom ministrstev in pravilnikom o zaščiti otrok. Do sedaj je organiziranih 207 občin, ki imajo ustanovljene krajevne odbore. Ideja organiziranja in načrtne akcije skrbstva in varstva našega narajčaja se je pričela s tem širiti iz banovinskega in mestnih centrov na deželo v večja naselja in vasi. Ker je uvažanje strokovno, premišljeno in načrtno zaščito otrok šele na začetku, je treba stremeti za tem, da bo vsak krajevni odbor predstavljal živo, agilno, navdušeno ter idealno delavno edinicno, ki se bo vedno zavedala svoje velike naloge: bedeti in čuvati nad duševnim in telesnim zdravjem mladine svojega področja. — Še pred božičem bo sklican sestanek zastopnikov krajevnih odborov, na katerem se bodo obravnavala tekoča mladinsko-zaščitna vprašanja.

3. Delo za postavitev doma za socialno ogrožene noseče matere in porodnice se po-

speši Banovinski odbor pričakuje od vseh prizadejanih izdatne pomoči.

4. Dosedajni krediti za zaščito otrok, s katerimi razpolagajo bodisi občine, banska uprava in država, so absolutno premajhni, da bi bilo z njimi mogoče uspešno rešiti katero koli mladinsko-zaščitno vprašanje. Dolžnost vseh občin je, da vnesejo v svoje proračune za leto 1941/42 posebne proračunske postavke za zaščito otrok, prav tako je treba zvišati tudi postavke za zaščito otrok v proračunih banske uprave in države. Dosedanega pomanjkanja sredstev ne bo mogoče nadomestiti s orstovoljnimi prispevki in darili, zaradi česar naj se pokrene akcija za ustanovitev banovinskega mladinsko-zaščitnega fonda, kamor bi se stekale redne, obvezne davke, kakor je to uvedeno že v mnogih državah.

5. Katastrofalno padanje rojstev, upadajoče volje za rojstvo otrok, poraščanje nemisla za družinsko življenje v našem narodu in drugi podobni pojavi zahtevajo enostopni ukrepe ne le od strani zasebnih iniciativ, ampak tudi od strani oblastav. Pri vsem delu v tej smeri se morajo pridružiti vsi osebni principi in kaprice posameznikov interesu splošnosti, da se ohrani življenjska sila naroda in tako poveča moč države.

Na podlagi gornjih ugotovitev je banovinski odbor sprejel vrsto sklepov za nujno izvršitev z upanjem, da iniciativa unije ne bo naletela na težave in nerazumevanja.

Sava povzročila veliko škodo

Pretrgana je edina cesta, ki je vezala industrijski revir z gorjanskimi vasm

Jesenice, 20. novembra. V zadnjem deževju silno narasla Sava je tudi v tukajšnjem okolišu napravila veliko škodo. V naselju Podmežaklja je razbescnela reka odnesla nekatere zasilne mostove in brv na Javorniku, ki so jo pred leti napravili tovarniški delavci, ki hodijo iz gorjanskih vasi v železarno na Javorniku in na Jesenice na delo.

Najhujeje razdejane pa je Sava povzročila pred Kalanovo gostilno ob Jadranski cesti, kjer je v vnožju struge preplavila delavcem zemljišča in porušila visok breg, po katerem teče edina cesta z Jesenic na Bled.

Cesta je na tem izredno ozkem prehodu

pretrgana v dolžini kakih 60 m. Obstoja pa nevarnost, da se bodo visoke plasti pšene zemlje še nadalje rušile, tako da bodo ogrožene tudi bližnje hiše in vrtovi.

Ta cesta je edina, ki veže industrijski revir z Bledom in gorjanskimi vasm. Na nji je vedno močnejši osebni, vozovni in avtomobilski promet. Zavarovanje, odnosno preložitve te ceste bo zahtevalo znatna denarna sredstva. Da bi ta sredstva zmogli prizadeti posestniki ali pristojne občine, je izključeno.

Približno poldrugi kilometer nižje doli pa je Sava odnesla brv, katere se je dnevno posluževalo na stolne delavcev, ki hodijo z Blejske Dobrave in iz gorjanskih

vasi v jeseniške in javorinske železarnne na delo. S tem so dejansko porušeni vsi prehodi preko Save v dolžini kakih 16 km.

Za vozovni in avtomobilski promet preko Save sta uporabna samo še betonska mostova na Jesenicah in v Lescahu. Vsi ostali mostovi med tema dvema so ali porušeni ali pa so neuporabni za težja vozila. Če hočejo gorjanski kmetje pripeljati na Jesenice drva ali poljske prideleke, morajo voziti čez Lesce, kar je skoraj isto, če bi segi z desno roko v levi hlačni žep. Delavci z Blejske Dobrave in iz Gorji, ki hodijo v tovarno na Javorniku na delo morajo napraviti 6 km dolgo pot skozi Jesenice na Javorniku in 6 km poti zopet nazaj proti domu.

Pred dobrih 14 leti je slična povodenj na tem mestu porušila most, odnesla del ceste in nekaj hiš. Med tem časom je bilo na mostu že nebroj komisij, ki so proučevale teren. Komisije so verjetno več stala kot bi stal most sam. Pri vsakih vlitvah so politične stranke obljubovale zgraditev tega mostu. Toda mostu še danes ni in ga verjetno še dolgo ne bo. Posledice takega gospodarstva pa mora nositi mali človek, ki mora zdaj po velikih ovinkih hoditi vsak dan na delo, da si zasluži svoj vsakdanji kruh.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: četrtek, 21. novembra: Darovane Marije Device

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Polnoč
Kino Sloga: Begunec iz Alcatraza
Kino Union: Skušnjava
Kino Moste: Jesette (Simone Simon)
II. (47.) Delavski prosvetni večer »Zarje« in »Vzajemnosti« ob 20. v dvorani Delavske zbornice

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

»Iz Prešernovih dni« 2. dec. v operi!

Iz Kranja

— Pomočniški zbor združenja trgovcev sklicuje za drevi (četrtek 12. XI.) ob 20. uri članski sestanek, ki se bo vršil v klubski sobi hotela »Evropa« II. nadstropje. Na sestanku se bodo obravnavala aktualna nameščenska vprašanja, predvsem o bokoiniskem zavarovanju, minimalnih plačah in zvišanju zaslužka. O vseh teh vprašanjih bodo poročali tovarši iz Ljubljane Tavčar Ivan, Sitar Lojze in Megušar Stane. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka udeležijo v čim večjem številu.

— K. šah. k. je v ponedeljek poskrbel za zanimivost in priredil brzoturnir, katerega se je udeležilo precejšnje število članov. Že takoj v začetku se je razvila ostra borba med Rusom, Kosom in Vidrgarjem in se je slednjemu šele v zadnjem kolu posrečilo uiti konkurentoma. Končni rezultati so naslednji: 1. Vidrgar 10, Kos in Rus 9, Žezek 6, Reichel 4 in pol itd.

— »Vesela božja pol« bo naslednja igra, ki jo priredi gledališki oder Sokolskega društva v Strazhištu v nedeljo 24. t. m. ob 17. uri. Igra je žela v narodnem gledališču velik uspeh. Tudi strazški igralci so se potrudili, da bodo dali igro v čim boljši izvedbi. Pri igri sodelujejo tudi Kranj, glasbeno društvo, moški sekstet primor. pevcev in orkester domačega društva, ki se bo tokrat prvič predstavil javnosti v novi zasedbi. Kdor si želi par uric veselja in smeja naj pride v Sokolski dom v nedeljo popoldne.

— Kino v Strazhištu predvaja od petka do ponedeljka 3 lepe filme: »Taratantela«, »Don Alvarado« in »Stanlio in Olio v Alpah«.

— Kino »Narodni dom« predvaja krasen film »Aloha« pesem otokov. Dodatek: Odkritje spomenika Viteš kralja zedinitelja v Ljubljani.

— Narasle vode upadajo. V torek in sredo so vode znatno upadle, seveda pa so mnogi kraji še vedno poplavljeni, zlasti ob Savi. Če tudi danes še ne bo dežja, bodo reke kmalu v normalni višini in strah pred poplavlami bo odstranjen. Po dosedanjih vesteh so poplave povzročile večjo škodo kot se je prvotno cenilo. Včeraj ves dan je bilo mesto zavito v roso, megla in nekateri proročujejo, da bo prišlo do soredembe vremena, najbolje bi seveda bilo, da bi postalo vreme bolj suho.

Z Jesenic

— Literarni večer naših mladih pevalkov in pisatelj, ki se bo vršil v nedeljo zvečer v dvorani jeseniškega sokolskega doma, bo za naš okraj pomembna, izredna narodna kulturna prireditve, kakršne na Jesenicah še ni bilo. Brali bodo svoja dela Vladimir Bartol, Ladislav Klavžar, Jože Kranc, L. Mrzel in Nikolaj Pirnat. Castna udeležba najišrše zavedne javnosti iz vsega gorjanskega kota naj bo ikromna oddolžitve obisku ustvarjalcev slov. besede.

— Brivnice bodo ob nedeljah zaprte. Po naredbi krk, banske uprave bodo odslej vsi brivski obrti na Jesenicah, Javorniku in na Koroški Beli ob nedeljah zaprti.

8 filmskega platna

— Kino Matica: Polnoč. Ameriški film, ki je vreden, da ostane na sporedu kar najdalje, da si ga lahko ogleda kar največ ljubiteljev dobrega filma in da vsi vidijo kakšna mora biti moderna filmska komedija. Z mirno vestjo rečeno, da je film med najboljšimi, kar smo jih kdaj videli v Ljubljani iz vrste filmskih komedij. Tudi v komediji mora biti logika in tudi v komediji se mora zrealiti pristno življenje, četudi je zasmešek še tako imaginaren. Tem zahtevam ustreza »Polnoč«. Nič za laze privlečenega ni v filmu, četudi nastajajo neverjetne kombinacije, ko postane šofer baron in neznanca plesalka baronica. Nič šablonskega in do neutilnosti primitivnega ni v filmu, četudi je storija preprosta, celoten film pa je izredno posrečena kombinacija najdovoljših in komičnih zapletljajev. Fin. nevsiljiv in zdrav humor, ki nastaja sam od sebi zaradi odličnega scenarija in zaradi odlične igrice, je zavidanja vredna kvaliteta tega filma.

erirajte v »Slo

Ali je mogoče vzrediti čebele brez žel?

Zanimiv razgovor z ravnateljem berlinskega zavoda za čebelarstvo dr. Ulrichom

V češkem čebelarstvu objavlja A. Kuderova zanimiv razgovor z ravnateljem berlinskega zavoda za čebelarstvo dr. Ulrichom o tem, ali je mogoče vzrediti čebele brez žel. O tem se je zadnje čase mnogo debatiralo v Ameriki. Ravnatelj Ulrich je vzel iz svojega arhiva šop časopisnih izrezkov. — Glejte tu imam zbirko poročil o nevarnosti čebelnega pika. Čebela se neprestano očita, da rabijo svoje orožje proti nedolžnim ljudem in živalim. Iz tega izvira sploh strah pred čebelo in tudi želja, da bi se kakorkoli odstranilo to strašno morilno orožje.

Tu imam dva posebno kričeca primera iz lanskega rojenja. V prvem je roj čebel napadel žrebe in ga opikal do smrti. V drugem so čebele napadle kmeto, ko je orl s parom konj na polju. Kmeto so rešili, oba konja sta pa postala žrtvi čebelnega strupa. V obeh primerih se mi je

posrečilo dokazati vzrok te zares obžalovanja vredne nesreče. Žrebe, nerodno kakor vsi mladiči, je naletelo na ulj in ga prevrnilo. To je seveda čebele razdražilo in samo ob sebi umevno je, da so se branile s svojimi želi. O čebelnem »napadu« torej ni mogoče govoriti, temveč kvečjemu o nesreči, kakršna se lahko pripeti povsod.

V drugem primeru je kmet orl ledino, ki je na eni strani mejila na cvetoče repno polje. Na drugi strani je bila kolovozna pot, na kateri je stal kakor je v Nemčiji v tem letnem času navada, potujoči čebelnjak in v njem je bilo okrog 100 uljev. Bilo je krasno vreme, med čebeljakom in repnim poljem se je spreletavalo mnogo čebel. Orač je moral pri vsaki brazdi prekrizati čebelnjak pot. Pri tem so se seveda mnoge čebele zaletavale v prepotena konja, ki je njihov duh čebelnjak zelo neprijeten. Stalno oviranje dela je čebele tako razdražilo, da so jele pikati. Če pa piči nekak čebel je to za druge kakor »signal na pomoč«. Nesreča je bila tu.

Dotični kmet je že več let vedel, da stoji potujoči čebelnjak na polju kadar cvete repa. Lahko bi bil torej počakal nekaj dni z oranjem. Od njega bi pač lahko pričakovali toliko poznavanja čebel, da bi jih po nepotrebnem ne dražil. Nobena čebela namreč ne piči brez povoda. Čebela ni zahrbtna. Zato se nikomur ni treba bati, če sreča kje roj čebel, samo dražiti jih ne sme.

Nimam nobenega interesa, da bi vzredil čebele brez žel. Ne glede na to, da

potrebuje čebela svoje orožje v boju z različnimi škodljivci v ulju, z gosencami čebelnega zavijača in drugim roparskim mrčesom, ima čebelar še druge, bližje gospodarsko utemeljene cilje. Poseben sestav čebelnega roja postavlja čebelarje pred vrsto težavnih problemov, kajti prav čebela-delavka, ki se za njeno marljivost in odpornost posebno zanima, ne prihaja v poštev za čebelnjaro. Čebela-delavka se namreč ne more oploditi. Če bi se torej našla recimo v roju čebela s posebno dolгим sesalcem — in zato zmožna večje storitve, — bi to nič ne zaleglo, kajti ta edinec ne more imeti potomstva. Zato je mogoče spartiti kraljico posebno pridnega roja s troltem drugega roja in sicer tako, da jo izpustimo na »poročni polet« v kraje, kjer zajamčeno ni drugih čebel, da bi tega poskusa ne motili nekontrolirani drugi troli. Nemški čebelarji uporabljajo za podobne poskuse otok Borkum v Severnem morju.

Med približno 12.000 vrstami čebel so tudi čebele brez žel. Take čebele žive divje v pragozdovih tropične Amerike. Tudi one zbirajo med, ki ga radi jedo ondotni sekači. Pri tem morajo pa paziti, da se ne najdejo medu, ki je strupen. Že razlika v gradnji satvja, — ameriške gozdnice čebele brez žel zbirajo med v »posodah«, podobnim sodčkom, ki jih zlepijo skupaj v grozde« kaže, da teh čebel ni mogoče križati z našimi. Naši čebelniki moramo pustiti želo, kajti proti človeku ga rabi samo, če ne zna ravnati z njo, odnosno, če jo draži. Tak človek pač nič drugega tudi ne zasluži.

Krško je dobilo lep muzej

Kdo je omogočil ustanovitev in kaj vse vidimo v muzeju

Krško, 18. novembra. Predzadnjo nedeljo je bil svečano odprt pokrajinski muzej v Krškem. Do 11. se je zbralo na majhnem prostoru pred bivšo cerkvico sv. Duha, sedanjem muzejem, okrog 1000 ljudi, ki so z zanimanjem sledili svečanosti. Med prisotnimi smo videli kot goste banov, konservatorja dr. Mesesnela, kot zastopnika g. bana univ. prof. dr. Milka Kosa iz Ljubljane, univ. prof. dr. Mihajla Rostoharja, dr. Vilka Pfeifferja, ban. načelnika in p. sreskega načelnika iz Brežic g. Krajskega Antona, zastopnike duhovščine, župane iz obeh sredov, učiteljsko, zastopnike raznih društev in korporacij šolsko mladino ter številno zastopstvo uradništva ter okoliško prebivalstvo.

Kmalu po 11. je stopil pred zbrane goste sreski načelnik dr. Tomšič Josip kot predsednik muzejskega društva za krški in brežiški okraj ter najprej pozdravil vse prisotne, potem je pa v kratkih besedah orisal razvoj muzeja od ustanovitve do danes.

Pobudo za ustanovitev je dala zasebna zbirka okamenin in starih spominkov g. Aumana Otona v Krškem, s katero je opozoril znanstvenike na bogato, še neraziskano polje naše zgodovine, posebno pa ga je vzpodbujal k delu ban. zdravnik v Sevnici dr. Mušič. Naši časopisi so v precejšnji meri pripomogli, da je na razna odkritja na Krškem polju postala pozorna vsa javnost. Ustanovil se je pripravljalni odbor, ki je pripravljal vse potrebno, nakar je bil lani 30. septembra ustanovni občni zbor. Prva naloga, ki si jo je nadel odbor, da pridobi mlademu društvu lasten dom, je bila rešena tako, da je dobilo društvo zapuščeno cerkvico sv. Duha, katero je preuredil, vendar tako, da je ostal slog nepoškodovan. Seveda so bila ta popravila združena tudi s precejšnjimi izdatki, ki jih je društvo zmoglo le s podporo uvidnih dobrotnikov. V prvi vrsti gre za hvala banki upravi, znanemu mecenu veleindustrialcu g. Bonaču Franu iz Ljubljane, ki je daroval za muzej dragoceno zbirko slik, g. Kalinu Pavlu iz Mokronoga, g. Jaklilu Venčetu iz Krmelja, tvrdki »Bratje Platinik« iz Njivice pri Radečah, ter tvrdki Medič in Zankl iz Ljubljane. Vsa dela pri popravilih in restavraciji je vodil brezplačno veletrgovec g. Engelsberger Rupert iz Krškega, ki je poleg tega društvo še znatno podprl. Slike je restavriral akadem. slikar g. Fran Stiplovec, pomagali pa je tudi kipar g. Stoviček Vlado.

Predsednik društva se je še enkrat zahvalil vsem, ki so pomagali k otvoritvi muzeja, nakar je naprosil zastopnika bana, konservatorja dr. Mesesnela, naj otvori muzej. S krajšim nagovorom je slednji v prvi vrsti čestljal agilnemu dru-

štvu na doseženih uspehih, nato pa poudaril pomen in dolžnost muzeja za širjenje domoznansva, nakar je svečano otvoril muzej, katerega si je z gosti kot prvi ogledal Seveda je tudi vse ostalo občinstvo pohitelo v kolikor je moglo v cerkvico, da si tudi ono ogleda med prvimi naš muzej.

Notranjost je okusno urejena in predmeti razvrščeni po dobah. V prvi vetrini najdemo izkopanine iz jame Višnjevec s fragmenti človeških lobanj, lončevine, razne okraske ter kosti. Na polici je rimska glava iz Gutmannstrove zbirke, nadalje celi za rimski vodovod in celi za paro, najdene pri Dmrovem kjer je stalo nekdanje rimsko mesto. V drugi vetrini so dokazi iz kulturne jame pri Nemški vasi, tako žgana pšenica, kosti jamskega medveda in fragmenti lončevine ter človeška kost. Tudi so v tej vetrini predmeti iz kulturne jame pri Dolu pri Šutni ter rimski lonci, rimski denar s Krškega polja ter še nekaj manjših predmetov. Na drugi polici je star kip sv. Florjana iz stare florijske cerkve v Krškem, fragmenti resk iz nekdanje radeške cerkve, star kamen z napisom iz Krmelja in kip Matere božje, kmečko ročno delo iz lesa iz krške okolice. Tretja vetrina obsega ročna dela iz okolice, keramiko, razne rezbarije ter okrasje, star denar in nekaj okamenin. Ob zidu pa so prislonjene tri stare sulice in helebarde.

Na levi strani je takoj pri vstopu spominska knjiga s predgovorom akad. slikarja g. Stiplovskega Franja.

Muzej je zrcalo naše zgodovine, kar smo zaznali v prošlosti raznesli na vse vetrove popravili in zbirati moramo v sedanjosti. Sleheri nai sodeluje ta hram le last nas vseh.

Takoj nato je v vetrini zastopana hallstadska doba z brončnim okrasjem koraldami iz jantaria (15 po številu) lončeno posodo z ornamentiko iz gomile na Libni. V drugi vetrini je prav tako zastopana hallstadska doba iz gomile na Libni z bronastimi okrasjem in orožjem ter žaro in razno okrasno lončevino. Med obema vetrinama se nahaja majhna vetrina z insignijami, pečati, raznimi dokumenti mestnih pravic Krškega in sodniška palica iz leta 1628. V tretji vetrini je razno srednjeveško orožje, nadalje gasilska oprema in oprema bivše meščanske garde v Krškem z zastavo, ki stoji poleg vetrine. Ob zidu so stare puške ter topovske kroglice izkopane na starem gradu nad Krškem, nekdanjo lastnino grofov Celjskih. V sredini so stare sanke iz spremstva Marije Terezije, katere je poklonila nekemu Auerspergu Stene so pokrite z rodbinsko galerijo baronov Mosconov iz Pišec pri Brežicah, katere je kupil in poklonil mu-

zeju veleindustrialec g. Bonač Fr., nadalje s tremi slikami iz nekdanje cerkvice sv. Duha delo slovitega slikarja Herrleina in sliko sv. Janeza Evangelista iz stare farne cerkve delo priznanega slikarja Mencingerja.

Nekdanji kor je izrabljen za muzejsko knjižnico in arhiv. Tu so predvsem stari mestni arhiv in razne zemljiške knjige.

S tem, kar nam je razkril ob svoji otvoritvi muzeji smo prav zadovoljni ter celo ponosni, da imamo že do enega leta tako lepo zbirko. Mlademu adinemu društvu iskreno čestitamo ter mu želimo še nadaljnjih uspehov na tem kulturnem polju.

Iz Kamnika

— Vode so narasle tudi v Kamniku. Bitrica in Nevljica sta napolnili strugo kakor že dolgo ne. Če bo deževalo še naprej, grozi nevarnost poplavl in obšutne škode.

— Otežkočen avtobusni promet. Avtobusni promet na progi Kamnik—Ljubljana in obratno je z raznimi popravili cest zadnje čase močno oviran, kar pomeni veliko izgubo na času za poslovne ljudi, ki se v veliki meri poslužujejo te prometne zveze, pa tudi stalno nevarnost zaradi cest, ki niso urejene za avtobusni promet, pa se mora kljub temu po njih vršiti, ter glavno cesto enkrat tu, drugič tam, kar na vsem lepem zapro. Tako so nam pred kratkim zaradi prekopavanja zaprli Tyrševo cesto na Ježici. Avtobus je moral kreniti po neprimerni poljski poti proti Klečam in od tu dalje proti Bežigradu. Že tu je bilo polno nevarnosti in zamud, ker je bilo na ozki poti izključeno vsako srečanje s katerikoli drugim vozilom. Komaj so nam zopet odprli Tyrševo cesto, so pa na vsem lepem zaprli cesto na progi Ljubljana—Domžale. Menda zaradi popravila odt. trasiranja nove ceste. Avtobusni promet, na katerega je zadnje čase občinstvo močno navezano se vrši zato od Domžal dalje skozi St. Jakob. Sedaj se je pričel pravi križev pot za naš avtobusni promet. Ne samo da je cesta preozka in v skrajno slabem stanju, ampak moramo tudi pasirati dva mosta, ki gotovo nista bila predvidena za take vrste promet. Posebno manjši je v skrajno slabem stanju in ga menda popravljajo. Popravila pa izvršujejo kot Noe barko že dve leti je bil pripravljen les za popravilo, sedaj ko bi bilo nujno potrebno, da bi bil most v dobrem stanju, ga pa popravljajo. Zato mora voziti avtobus, kakor tudi ostala vozila po poleg napravljenem, zasilem mostu, kar je seveda skrajno nevarno. V soboto zjutraj je Rodetov tovorni avto natovoren s praznimi sodi zaradi zaniknega mosta gladko zdrsil v strugo. Stalno naraščajoča voda ga je kmalu zalila tako, da je sam približno 20 cm gledalo še iz vode. Menda bi moral biti tu vedno čuvaj; prav gotovo bi pa moral biti sedaj ko gre tu skozi razna prometna žila in naraščajoče vode ter je mali most v skrajno zaniknem in zanemarjenem stanju. Kdo je odgovoren za škodo ki jo trpi avtopodjetnik? Kdo bi odgovarjal, če bi se kaj sličnega pri-

petilo z avtobusom, ki je vedno poln ljudi? Ali ni skrajno lahkomišelnost zapreti glavno cesto in ne prejeti vsaj eno za silo uredu za avtobusni promet. — Od sobote dalje vozi avtobus skozi Vodice (!), večerni avtobus pa je ukinjen vse dotlej, da bo zopet odprta glavna cesta ali pa vsaj za silo urejene stranske ceste in popravljani mostovi.

— Kamniške pončnjake so temeljito izdelali v »Podgrintovcih«. Tako so jih pa že okrcali, da bodo gotovo lep čas mirovali. Mi se bomo pa kljub temu v prihodnjih dneh še nekoliko podrobneje pozabavali z njimi in z vsem, kar je s tem v zvezi. — Po »Pinjah« »Gospoda Janeza« gre tudi dopisnik naših »Podgrintovcev«. V zadnji številki se je med drugim skopal tudi nad kino podjetje in prav tako preprosto nerodno kakor »Gospod Janez« v »Slovencu« piše o pohujanju v dolini šentflorjanski. Sicer ne pove, ali gre tu za gola bedra ali za »flame«, pač pa tudi o kupih »mesa« kot na klavnici. Pa tudi o tem se prihodnje nekoliko podrobneje. Za danes vprašamo samo, kako take vrste debata vpliva na otroke, s katerimi urednik tega lista dopisuje na zadnji strani pod »Otroškim kotičkom«. — O stisnjenih zobeh pa v istem listu piše nekdo drugi. V kolikor nam bo dana možnost, tudi glede tega prihodnje. Za danes naj mu zadostuje odgovor, da je lahko več vzrokov, da so stisnjeni zobje. Včasih je še celo dobro, če so stisnjeni zobje. Če bi imel nekdo stisnjene zobe, mesto da poje kake »okrogle« ob priložnostnih prilikah, bi bilo najbrže tudi boljše. Kot pa že rečeno o vsem tem se prihodnje malo podrobneje, pa še o drugih zanimivostih iz kamniškega življenja.

Iz Šoštanja

— Poverljivost Društva absolventov trgovskih šol v Šoštanju. V nedeljo popoldne je Društvo absolventov trgovskih šol v Celju priredilo v Šoštanju sestanek šaleških absolventov trgovske šole z namenom, da se tudi za ta okraj ustanovi poverljivost tega društva. Če upoštevamo, da je v tukajšnjih krajih razmeroma precej absolventov trgovske šole in da se bo njihovo število še povečalo, potem je treba pobudo društva toplo pozdraviti. Sestanek je bil lepo obiskovan. Iz Celja so prišli med tukajšnje stanovske tovariše nekateri odborniki društva s predsednikom g. Vučerjem na čelu, ki so podali izbrana poročila o namenu in delu društva. Ta poročila so ob enem prikazala težaven socialni položaj velikega števila absolventov, katerim razne uredbe še danes ne priznavajo stopnje srednješolske izobrazbe. — Po teh poročilih je bil izvoljen poverljivostni odbor, ki ga bo vodila poverjenik g. Oton Beranik in tajnica g. Micka Medvedova. Poverljivost bo vodilo evidenco o zaposlitvi tovarštev, prirejal pa bo tudi jezikovne tečaje.

— Katarinski sejem, zadnji v letošnjem letu, je bil dokaj obiskan, kljub temu, da ga je motilo deževno vreme. Na živinski sejem je bilo pripranih 62 volov in bikov, 87 krav, 7 juncev in 45 konj. Kupčije so bile to pot zelo živahne. Cene živini so bile: vol I, vrste 8.50 din za kg, II, vrste 7.50 din, krave po 1500 do 3500 din, konji pa po 2000 do 700 din.

— Poroka. Na Brezjah sta se poročila g. Tone Dekosta, učitelj v Šoštanju, in g. Pepca Goleževa, posestnikova hči iz št. Vida pri Grobelnem. Mlademu paru iskreno čestitamo!

Iz Trbovelj

— Najvišje cene za jedilno olje so za trboveljski okoliš odredene na 25.25 din za liter. Trgovci na drobno, katerih obrati so oddaljeni od razkladalne postaje nad 5 km, smejo za vsak kilometer preko te razdalje dodati k tej ceni 2 pari pri litru. Trgovci na drobno morajo prodajati jedilno olje na litrsko mero v razmerju 1 liter = 90 dkg, sicer po vseh oblastno dopustnih merah. — Opombe jedilnega olja pri posameznih premožnejših konsumentih je prepovedano. Posameznik sme kupiti in trgovci sme prodati posamezniku samo ono količino jedilnega olja, ki jo je približno porabil v normalnih časih v istem razdobju. Konsument naj kupuje olje pri onem trgovcu, ki jih je oskrboval z oljem že prej. Prodaja jedilnega olja eni in isti osebi na več krajih je nedopustna. Kadar primanjkuje jedilnega olja, se sme prodati posamezniku največ četrta litra. Ako v tem primeru niso vsi trgovci na drobno založeni z oljem, mora trgovci, ki ima zalogo, prodajati olje tudi onim konsumentom, ki jih ni oskrboval z oljem že prej, če le-ta predloži potrdilo svojega stalnega trgovca, da ta nima olja. Prekrški se strogo kaznujejo. — Prepoved alkoholičnih pijač. V interesu javnega mira in reda ob priliki popisa živine bo ta dan vsem točilnicam alkoholičnih pijač prepovedano od polnoči dalje točiti alkohole pijače gonjačem kakor tudi osebam, v katerih spremstvu so gonjači, in to občini, iz katere prihajajo gonjači, kakor tudi v občinah, skozi katere gonjači potujejo.

jejo v kraj, kjer se bo vršil popis živine, »rekrški« so strogo kaznivi.

— Zaprta cesta. Občinska cesta Klek—Sv. Planina bo od 18. t. m. dalje do preklica v odseku od Kalca do Pečnika za vozovni promet zaprta. V tem odseku bodo namreč kopali jarek za novi vodovod izpod Sv. Planine.

— Stara občinska hiša bo v kratkem preurejena v stanovanjsko poslopje. Prvotno se je nameravalo zgradbo preurediti za stanovanje občinskega zdravnika. Taka adaptacija bi pa bila predraga. Sedaj bodo občinski hiši, ki je ena najstarejših v rbovljah, urejena štiri stanovanja. Dela so poverjena gradbenemu podjetju Ročak in drug ter bodo stala okrog 18.000 din. Stanovanja so predvidena za občinske namene, ki so dosedaj še brez občinskih stanovanj. Občina bo imela torej za svoje uradništvo pet lastnih stanovanjskih hiš.

— Za oddajo gradbenih del pri razširitvi občinskega vodovoda so bile vlozene tri ponudbe, in sicer od stavbenika Draga Mandelca iz Ljubljane, gradbenega podjetja Olda Bellina iz Trbovelj in G. Töniesha iz Ljubljane. Slednjemu kot najugodnejšemu ponudniku so bila dela poverjena. Stroški bodo znašali 446.621 din. Delo mora biti dovršeno v treh mesecih. Znano ljubljansko podjetje je zadnje čase v Trbovljah izvršilo že več večjih javnih zgradb, med drugimi novo občinsko poslopje, zavetišče rudnika in tudi privatne stavbe.

Slovinci v Ameriki

Janez Ambrožič iz Chisholma, ki je rezervni častnik v ameriški zvezni mornarici, je postal poveljnik vseh rezervnih enot v Minnesoti in obeh Dakotah. To pomeni za našega rojaka lepo priznanje. V Milwaukee so se poročili Chester Lark z Rozo Zierle, Jakob Rebernik z Julijo Klančar in Emery Marr z Marijo Pintarič. V Sheboyganu pa Jože Zore z Ivanko Zakrajšek in Franc Steh z Marijo Repenšek. V Girardu pa Anton Gabrovšek in Rosemaria Zupce.

V Clevelandu so umrli Franc Verbič, star 47 let, doma iz št. Vida pri Stični, Franciška Suhadolnik, stara 60 let, doma iz Notranjskega in Jože Zupančič, star 16 let, doma iz Sadije vasi pri Žužemberku. V Barbertonu je umrl Jože Hiti, doma z Blok. V Ameriki je živel okrog 40 let. V Milwaukee je umrl Franc Jenič, star 54 let, doma iz Stranske vasi na Dolenskem. V Montebellu Gregor Starešič, star 54 let, doma iz Krasnice pri Podzemlju v Beli Krajini, in Auburn Viktor Hacc, star 65 let, doma iz Trbovelj. V Pittsburghu Simon Lončar, star 55 let, v Evelethu Martin Godič, star 62 let, v Virginiji Jože Jakše, star 49 let, v Pittsburghu pa Jože Kršulj, star 53 let, doma iz okolice Volovskega.

Zdravje Eskimov

Znano je, da se hranijo Eskimi izključno z mesom, pa vendar niso skoraj nikoli bolni. Če ima Eskimo dovolj mesa, pa naj bo že meso severnega jelena, tuljna, mroža, ali kita, ga poje na dan okrog 4 kg. Najpriljubljenejša poslastica Eskimov je drobovje, praženo na tuljnovi masti. Zelo radi jedo Eskimi tudi tuljnovi jetra. Jetra belih medvedov jedo Eskimi samo v sili, kitovo mast pa smatrajo za neužitno.

Eskimska lepotica

Sočivja jedo Eskimi zelo malo in še to samo poleti. Poletje pa traja v polarnih krajih komaj dva meseca. V tem času zbirajo drobne čebulice in jih jedo surove, ali pa primesane jedi. Poslastica jim je tudi vsebina želodca severnega jelena, v katerem so napol prebavljeni mahovi. Naš kruh jim ne diši in če ga kdaj dobe od evropskih lovcev, si pokvarijo z njim želodce. Bolezni, kakor so sladkorna, rak ali copnenje žil, Eskimi sploh ne poznajo. Druge bolezni pa dobe le, če pridejo v stik z belokožci.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Pojdiva, — je zašepetal naenkrat. Krčmarjevo razburjenje je resno tudi na Townsenda. Obšla ga je neka čudna tesnoba. Ves v skrbeh se je oziral na vse strani in prisluskoval vsakemu šelestu, ko je stopal tiho za Bellorinim v točilnico in dalje v tesno sobico.

Preden je krčmar prižgal luč, je skočil k oknu. Okno je bilo odprto in lahni zastori so se gugali v jesenskem vetru.

— Ne, nikogar ni blizu, — je zašepetal Bellorini pomirjeno in spravil v žep luč, s katero je bil posvetil skozi okno.

Takoj potem je električna luč razsvetlila tesno sobico. Townsend se je ozrl naokrog. Bila je zelo skromno opremljena spalnica. Postelja, umivalnik, omara in dva stola. Vse čisto enostavno.

Bellorini je zaprl okno in ga zagrnil z drugim težjim zastorom.

— Torej čujte me, — je zašepetal. Kar je zaslišal rahel šum in zdrnil se je. Napeto je prisluskoval... Ne, nič ni...

36

— Ali ne bi vendarle raje odšla tja le v kot, odkoder naju skozi okno nihče ne more videti? — je vprašal Townsend malno razdraženo.

— Prav pravite, — je priznal Bellorini in že se je hotel obrniti, ko mu je padel v oči čuden izraz Townsendovega obraza.

— Kaj je vam? — je vprašal osuplo. — Kaj vam je vendar?

Townsendove oči so buljele v okno. — Kaj je vam? — je ponovil Bellorini svoje vprašanje, ne da bi si upal okreniti glavo. — Kaj se je zgodilo? — je zašklepetal z zobmi in se stisnil k Townsendu.

— Ozrite se, — je dejal detektiv povsem tiho. — Ne, ne, bojim se! Ne, ne, jaz tega ne morem... Townsend je nepremično gledal čez ramo prestrašenega moža proti oknu naravnost v črno luknjico samokresa. Nič drugega se ni videlo, razen ozke bele roke in čisto majhnega samokresa. Vse drugo je zakrival zastor.

— Pomagajte mi, — ga je rotil Bellorini. Bilo je, kakor da je spoznal, da gre za njegovo življenje. — Pomagajte mi vendar!

Krčevito ihtenje je pretresalo njegovo težko telo. Townsend je molčal. Kakor začaran je zrl na nemo pričo tega prizora, na majhen svetel samokres.

In potem — potem je bilo prepozno. Drug za drugim, malone istočasno, so počili trije strelci.

Tišina...

XIX.

Townsend je začutil, kako postaja mož v njegovih rokah težak in kako se to težko telo seseda. Ozrl se je proti oknu. Samokresa tam ni bilo več.

Kar je detektiv oživel. Telo ranjenega krčmarja je položil previdno na tla in poklenil k njemu. Krčmarjev obraz je bil povsem blede, njegove oči od groze razširjene. Ustne so mu drgetale v brezuspešnem naporu, da bi kaj povedal. In tedaj je Townsend opazil nekaj kapljic krvi in majhno okroglo luknjico v prsih Bellorinijeve srajce.

— Jaz... jaz... umiram! — je zašepetal krčmar z drhtenimi usti.

Townsend je vedel, kaj to pomeni. Za hip je okleval, potem se je pa odločil.

— Kako se je pisal ta inženir? — je vprašal brezobzirno.

Iz oči umirajočega krčmarja je odsevalo začudenje.

— Kako se je pisal inženir? — je ponovil Townsend trdovratno svoje vprašanje.

— Jaz sem tako bolan, — je zašepetal mož na tleh.

— Vi umirate, — mu je pojasnil detektiv neusmiljeno. — Povejte hitro, kako se je pisal. Kako se je pisal ta inženir iz Ruselllove tvornice?

— Ne vem, — se je glasil tih, komaj slišen odgovor.

— In kako se je pisal oni drugi? Tisti, ki ga je izpraševal? — je vprašal Townsend malone besno. — Kako se je pisal? Hitro!

Molk... Samo oči umirajočega so govorile, toda one niso povedale tistega, kar je hotel Townsend slišati.

— Ime! — je zaklical detektiv osorno. — Vidim, da ga poznate. Povejte njegovo ime!

Tedaj so se blede ustnice premaknile. Townsend se je moral globoko skloniti, da bi slišal odgovor umirajočega. In kakor tih vzdih se je zaslišala zadnja beseda umirajočega:

— Ainmiller.

In naenkrat so se blede ustne zalile s krvjo, kri je udarila iz ust in v tenkem curku je jela teči čez obraz na tla...

Z drhtečimi, nerodnimi rokami je dvignil Townsend zgornji del telesa umirajočega. Njegova roka je iskala umivalnik in se iztegnila po vrhu z vodo.

— Oprostite mi, — je prošil z drhtečim glasom. Toda nič, niti najmanjša iskrica v steklenih očeh ni dala slutiti, da je umirajoči krčmar razumel vsaj to zadnjo toplo besedo.

Počasi je Townsend vstal. Topo se je pogledal v zrcalce nad umivalnikom. Zagledal je mrtvaško blede lice in debele znojne kaplje na čelu. A oči? Da, take morajo biti ubijalčeve oči.

Detektivova roka je segla po čelu in dvakrat, trikrat zdrsnila po njem. Kakor morje je težila njegovo vest krivda, ki je ni mogel z ničemer več popraviti. Počasi se je sklonil nad Bellorinijevo truplo in previdno zatisnil velike oči, ki je bil njegov pogled v tihi, težki obtožbi uprt v strop.

Rušenje obrežja Ruške ceste

Nevarnost za cesto in hiše ob nji — Javna smetlišnica

Maribor, 20. novembra. Ni treba biti ne geolog ne inženjer in niti ni potrebno, da je kdo to nabrežje videl že pred desetletji in bi hotel primerjati tedanje in sedanje stanje nabrežja — recimo od Jožefove cerkve pa tja do zadnje hiše ob križišču cest in Taborske ulice. Že en sam pogled minogrede na to nabrežje zadostuje za nič preseljenosti, da je ves ta del nabrežja neizogibno obsojen pogrezu v Dravo. Eni deli prej, drugi (deloma zasebno negovani s podzidki itd.) morda malo pozneje, ampak že v doglednem času mora priti do katastrofe. In sicer mora priti, če se to sedanje stanje pusti le še malo časa tako zanemareno, kakor je danes. Od te usode nabrežja ne odvrnejo na nekaterih mestih napravljeni podzidki — samo ogrožene ceste. Treba je namreč upoštevati, da voda, zlasti pa tako določa, kakor je Drava, izpodlega bregove in trga ter odnaša s seboj zemljo in gruč in sploh podstavke nabrežij. Zaradi tega naravnega zakona je le iluzorna pomena vsako pod-

zidavanje le od zgoraj, kjer zlasti v strminah, kakor je tu ob Ruški cesti, ni in tudi ne more biti prave trdne podlage za temelje take površne podzidave. Sploh pa s teh cestnih podzidav ob Ruški cesti tako malo, da ne prihajajo v poštev pri usodi celotnega nabrežja.

V najbolj obupnem stanju je oni del nabrežja, ki leži nasproti dekliški ljudski šoli. Zadnji pogrez je še mlajšega datuma. Pri ugrezu se je zrušil tudi del kanalizacije in zelo ogrožen je bil mestoma tudi rob ceste. Ugrezanje in pogrezanje se je zaradi trajno deževnega vremena vidoma nadaljevalo. Šele zdaj skušajo nadaljevanje preprečiti s tem, da navažajo material od stavbišča nove palače pod državnim mostom. To pa seveda ne pomaga nič, ker bo prvi večji naliiv potegnili vse material s seboj. Razen tega pa je ostal nedotaknjen srednji najbolj nevarni del kanala pod cesto. Nevarnost za cesto in vsaj posredno tudi za šolo obstoji torej še dalje.

Ruška cesta z vsem nabrežjem tudi od

kapucinske župnije navzgor proti Studeškemu gozdu spada nedvomno med periferijske točke generalne regulacijskega načrta in obenem tudi načrta za regulacijo Drave v območju Maribora — torej pada tu sem tudi regulacija Pobreške ceste, vprašanje drugega mostu in seveda tudi levega nabrežja.

Toda že danes kar najresneje opozarjamo, da bi bilo zgrešeno, če bi glede tega nabrežja hoteli čakati na izvršitev celotnega načrta. Ruška cesta ni, kakor je Pobreška, neposredno vezana na vprašanje gradnje drugega mostu, je regulacija tega dela nabrežja čisto zase in le ozirajoč se seveda na ostale točke generalne regulacije.

Nekaj prav posebnega na tej cesti in na tem obrežju, nekaj ogabnega, škandaloznega pa je, kar se da in se tudi mora takoj in brez vseh stroškov odpraviti: javna smetlišča ob tem delu Ruške ceste! Ali bo treba jasneje govoriti o tem javnem škandalu?

Mladina za mladino

Lep uspeh dobrodelne akademije, ki jo je priredilo mariborsko ženstvo

Maribor, 20. novembra. Kratko smo že poročali o lepi dobrodelni akademiji v Mariboru, ki jo je organiziralo plemenito mariborsko ženstvo in prid zimske pomoči revni mariborski šolski deci. Poročilo 'zpopolnjujemo s primerno oceno kulturnega uspeha, ki ga je pokazal izredno posrečeni nastop naše idealne mladine. Moški zbor klasične gimnazije je ubralo odjek pod vodstvom osmošolca Ernesta Zakrajškega Schwabovo »Večer na morju« in Aljažev »Triglav«. Zelo prišrčen je bil Chopinov »Minutni valček«, ki ga je v plesu izborna podala Duška Sekulova ob klavirski spremljavi Mance Debečeve. Boris Nebesar, ki je znan po svojih nastopih na produkciji matične glasbene šole, je na svojih gosli učinkovito izvajal »Serenado« ob klavirski spremljavi prof. U. Vrabca. Lep glasovni material je izpričala Dana Piščanec, ki je pela narodne pesmi, dočim jo je spremljala na klavirju Ina Kauklerjeva. Kot zelo vesela harfistka se je izkazala Milena Lukeževa s svojo »Pesnijo brez besed«. Sledil je uspešen nastop goslača Pavla Györfyja, ki je ob klavirski spremljavi Milke Pečka lepo izvajal prvi stavek Concertina L. Janse. Sklepna točka prvega sporednega dela je bila »Polka«, v kateri je strumno zaražal naraščaj Sokola Maribor I.

V drugem delu je najprej nastopil dijak Borut Gnušek, ki ga je spremljal pri klavirju prof. H. Družvič. Tudi Gnušek je

znan po svojem lepem uspehu z lanske produkcije glasbene šole »Dravec«. S prečiščenim uspehom je zapel Nikolaievo arijo »Faltafara« in Prelovo »Moja kosa je križavna«. Sledile so klavirske solistične točke, ki jih je smiselno interpretiral Milko Pečko. Izvajal je Dowllovo klavirsko skladbo »Amerikanske gozdnice idile«, »Cvet na vodi« in »Na plantaži«. Hieronim Zunc je ob klavirski spremljavi prof. dr. Klasince zanosno odpel Čajkovskega arijo iz Evgenija Onjagina »Oh kam ste šli pomladni dnevi ter Pavčičevo »Mladost pesem«. Še pravi virtuos na goslih je Ivan Pali, gojenec glasbene šole »Dravec«, ki je tudi topot ob klavirski spremljavi Milke Pečka izpričal svojo nadarjenost. Rajalni nastop »Češke besede« so odlično izvajali gojenci državne učiteljske šole pod vodstvom prof. Zejeve. Ob sklepu je nastopil še mešani zbor državne ženske učiteljske pod odličnim vodstvom prof. Pahorja. Zbor je učinkovito in ubrano odpel Dvorske »Naše bole« ter Adamovič »Kresovale tri devojke«. Zboru se je poznala izborna šola in mojstrsko vodstvo.

Vsi nastopajoči so bili deležni prisrčnega priznanja od strani številnega občinstva za požrtvovalno in uspešno sodelovanje, s katerim so tako izdatno omogočili uspešno akcijo plemenitega mariborskega ženstva za zimske pomoči revni mariborski šolski deci.

SOKOLSKO DRUŠTVO MARIBOR MATICA priredi v proslavo zedinjenja v soboto, dne 30. novembra 1940 ob 20. uri slavnostno telovadno akademijo; vstopnina din 10.— do din 25.—; v nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 11. uri dopolnilne: slavnostno zborovanje; v nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30 uri: slavnostni ples; vstopnina din 15; slavnostni krog, narodne noše, temna obleka. — Vse prireditve se vršijo v Sokolskem domu. — Predprodaja vstopnic pri Putniku.

Ne kupujte ničesar od neznancev!

Mala trgovka kupila 160 kg ukradene moke

Maribor, 20. novembra. In če ne gre drugače, bodite sicer zelo previdni pri vsakem nakupu! Prišli ali pravilne rečeno, zašli smo že tako daleč, da je čim dalje težje ugotoviti, katero blago se prihaja iz poštenega vira. To nam potrjuje zopet primer, o katerem smo iz drugega vira že poročali, pa prihaja zdaj zadevno potrdilo tudi iz Selnice ob Dravi, kjer se je to zgodilo. V noči od 5. na 6. t. m. je bilo vlomileno v mlino Zorka Ivanova in ukradeno 160 kg različne moke v vrednosti 800 din. Tatovi so svoj plen naložili na dvokolnico in brez sledu izginili.

10 dni pozneje pa je policija v Mariboru doznala, da je to moko kupila trgovka Friderika Fiamuš in je za njo plačala 461 din. Tatvine osumljeni so bili trije in sicer: Škerbinek Stanko iz Smolnika, Vodusek Karli, brezposelni ključ vavence iz Orlice na Pohorju in Gselman Ivan,

zidarski pomočnik iz Limbuša. Vsi trije so »blodni kometi« na nebu kriminalitete. Vodusek in Gselman sta med tem že »na varnem«, ker imata tudi še druge grehe na vesti. Škerbinek pa je še bolj zvit in se dosedaj še uspešno skriva pred roko pravice. Očividno so se »za vsak slučaj« že vnaprejš dogovorili glede zagovora zaradi te moke. Vodusek in Gselman namreč priznata le, da sta Škerbineku pomagala samo pri prodaji moke v Mariboru, da pa nista imela prav nič opravka tudi s tatvino moke v Zorkovem mlinu. To delo da je Škerbinek sam opravil, če ga je sploh on opravil. Škerbinek seveda skrbno zasledujejo potom vseh naših orožniških postaj in javne straže po mestih. — Pri celi stvari je zdaj najbolj prizadeta omenjena trgovka, ki je bila tako neprevidna, da je to moko kupila. Moka je seveda zaplenjena in vrnjena okradenemu mlinarju.

Mariborske in okoliške novice

— Proti navijanju cen in draginji so se izrekli zasebni nametenci na svojem zborovanju pri »Zamorcu«.

— Studenške novice. Drevo ob 10. uri predava v dvorani deklet šole v okviru Ljudske univerze v Studencih prof. Franjo Škof iz Maribora o sladkorju nekdanji in danes. Predavanje ponazarjajo sklopične slike. — Letošnje slabo in vetrovno vreme povzroča precejšnjo škodo. Studenška občina ima letos posebne izdatke pri cestni razveševanju, ker so zaradi slabega in vetrovnega vremena dnevno potrebne izmenjave zarnic, kar sicer ni bilo. — Sodišče je bil ovađen 33letni Josip Vešnar iz Studencev, ker je prizadejal poškodbe šletnemu Alojziju Jaseniku.

— Sezonski delavci se vračajo. Dne 27. t. m. prišpe v Maribor prvi transport vračajočih se sezonskih delavcev, ki so šli spomladni na delo v Nemčijo. Sledili bodo nadaljnji transporti. Verjetno je, da ne bo ob vrnitvi njihovo število toliko kakor spomladni, ker jih bo precej ostalo v Nemčiji tudi čez zimo. Zaposleni bodo po večini po posameznih industrijah kot pomožni delavci.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Maverjev lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28—12, ter Vaupotova lekarna pri Anghelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22—13.

— Spornice novice. V nedeljo 24. novembra bo peto kolo povratnih tekem za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Razpored tekem je sledeč: ISSK Maribor : SK Zeleničar v Mariboru, SK Ljubljana : SK Mars v Ljubljani, SK Kranj : SK Olimp v Kranju in SK Bratstvo : SK Amater na Jelenicah. — V nedeljo 24. t. m. bo v Mariboru zadnja jesenska juniorska prvenstvena tekma in sicer med ISSK Mariborom in SK Rapidom. Rezultat omenjene tekme pa ne more vplivati na tabelo, ker si je naslov jesenskega prvaka že priboril ISSK Maribor, ki ima 4 točke, dočim ima SK Rapid le eno točko. — ISSK Maribor pripravlja tudi za letošnji zimskosporizno

sezono obširen tekmovalni spored v alpskih in klasičnih disciplinah, ki se bodo deloma vršile v bližini Maribora ter Ribnici na Pohorju. — Na svoji prvi seji se je upravni odbor Slovenske težkoatletске zveze v Mariboru konstituiral sledeče: Leopold Matela predsednik, Stefan Krišec in Jože Vidic podpredsednika, Ivan Lašič in Miloš Zidanšek tajnika, Josip Jazbinskec blaginjak, Friderik Šapec tehnični referent, Vlado Kozji gospodar, Odborniki: Ivan Pircher, Drago Bano inž. Vlado Stergar. Nadzorni odbor: inž. Lah, Karel Fisher, tehnični odbor: št. Krušec, F. Šapec, M. Zidanšek.

Razne vesti. Iz drvarnice inž. Janka Urbasa v Dvořakov ulici 14 je neznan zlikovec odnesel okoli 500 kg premoga. — Na Glavnem trgu je padla s kolesa delavka Alojzija Dittmajerjeva, stanujoča v Betnavski ulici 6, ki je obležala nezvestna. Prepeljali so jo v splošno bolnico. — Iz hodnika II. nadstropja tukajšnje klasične gimnazije je izginil osmošolcu Bogdanu Mariniču 1800 din vreden zimski plašč ter 200 din vreden šal. — Mesarski mojster Josip Močnik z Radvanjske ceste je v mestni klavnici tako nesrečno padel, da so ga morali poklicani reševalci odpremiti v bolnico, kjer se zdravi tudi 28letni delavec Kacijan Krušnik iz Maribora, ki mu je pri delu na novi zgradbi pod državnim mostom padlo kamenje na nogo. — Mariborska policija je aretirala 21letnega Stanka Mauka iz Studencev ter nekega 16letnega fanta, ki sta osumljena, da sta v zadnjem času izvršila več tatvin koles. Stražnik ju je aretiral na Meljski cesti, ko sta se peljala brez luči na ukradenem kolesu. — Kos opeke je vrgel neki napadalec v glavo 28letnega vinčarja Franca Belšaka iz Brezovce. Poškodovanec se je zatekel v bolnico, za napadalcem poizvedujejo orožniki. — Težak hodič je padel na 19letnega kočarja Maksa Kunsteja iz Podlehnik. Kunstej je dobil po vsem telesu težke poškodbe in so ga morali odpremiti v bolnico, kamor se je zatekel tudi 24letni dimer

književno izdajo (1901) in pet let pozneje tudi na ljubljanski oder, kjer naj bi se bila ta igra že oktobra 1900 uprizorila. Seveda pride tudi to pot nespremenjena na mariborski oder.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 20. nov. ob 20: »Nenavaden človek«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz Celja

— Gradnja temeljev pa poslopje OUZD v Vodnikovih ulici kljub neugodnemu vremenu dobro napreduje. Kaže pa, da novega poslopja do konca decembra ne bo mogoče dograditi v surovem stanju, kakor so v začetku upali.

— Bela kuga. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo Ivanko Hrčkovo iz Trbovelj

Zanimive tihotapske zgodbe

Saharin v premogu na lokomotivi — Tihotapec med seboj — Remer obsojen

Maribor, 20. novembra. Dne 27. februarja letos je prijavil znani studenški mesar in hišni posestnik Franc Glaser studenškemu orožniku, da je 24. februarja izročil 45letnemu kurjaču državnih železnih Francu Remerju iz Studencev 14.400 din, da mu za ta znesek kupi v Pliberku v Nemčiji saharina. Franc Remer je denar sicer sprejel, toda ni prinesel saharina ter se je izgovarjal, da je saharin sicer kupil, toda moral ga je med vožnjo vreči v peč lokomotive, ker so finančni organi preiskali vlak in se je bal, da bi jim padel v roke vtihotapljeni saharin. Na podlagi omenjene prijave so Francu Remerju zaslili in ga zaprli, Remer pa je pri zaslišanju tajil vsako krivdo. Dejal je, da saharina nima, in da ni nikdar sprejel od njega kakšnega denarja. Na podlagi preiskave in zaslišanja številnih prič je državni tožilec Franca Remerja obžil zaradi ponesivera. Pred 14 dnevi je bila že prva razprava proti obtoženemu Francu Remerju, pa je bila zaradi zaslišanja novih prič preložena. Pri prvi razpravi je Franc Glaser polnočno povedal, kako se tihotapi saharin, igralne karte in drugi predmeti preko reje. Dejal je, da so mu tedensko prinašali železničarji iz Nemčije po 15 do 20 kg saharina. Cena saharina v Nemčiji je 500 do 600 din za kg. Po Glaserjevih izpovedbah so železničarji skрили saharin v premogu. Ko je vlak vozil proti Mariboru, so železničarji vrgli saha-

zaradi odprave telesnega plodu na 16 mesecev zapora, dve soobtoženki pa sta dobili pogojno kazen.

— Konj ga je brenil v glavo. V torkel je konj brenil 17letnega hlapca Josipa Skaleta iz Kaplje vasi pri št. Pavlu pri Prebodu v glavo in ga hudo poškodoval. Skaleta so oddali v celjsko bolnico.

— Mizarstvo orodje so kradli. V noči na turek je nekdo vlomil v Vehovarjevo tovarno pohištva, odprl s silo več omar in odnesel razno mizarstvo orodje v vrednosti 1400 din. Celjska policija je prišla pri preiskavi na sled družbi, ki je izvrševala tatvine v Vehovarjevih tovarnih. Pri nekem mizarškem pomočniku so našli fino mizarstvo orodje v vrednosti okrog 3500 din, ki ga je Vehovar spoznal za svojo last. Pomočnik trdi, da je dobil orodje od nekega drugega pomočnika. Policija nadaljuje preiskavo.

Kako sem stražil konec sveta na Sv. Joštu

Spomini na Leonide in požar v Stari Loki

Maribor, 21. novembra. To vam je želel pa še le bo znano, da se vsako leto med 12. in 14. novembrom pojavljajo zvezdni utrinki, katerim so učenci dali ime »Leonide«, ker prihajajo dozdnevno iz križišča ozvezdja Leva. S tem »kristnim« imenom vred so tudi določili periodičnost, to je redno ponavljanje teh nebesnih gostov v naše ozemlje. In sicer so določili dobico okrog 33 let (točneje: 33,2). Pri tem računju so šli nazaj do najbolj znanih letnic: 1799, 1833 in 1866. V teh periodah so utrinki še prav posebno gosti, to se pravi številni. A baš zato se je v takih letih še prav posebno pojavljali in ponavljali tudi — strah pred temi Leonidami. S tem strahom je bila in je še danes bolj ko doslej združena tudi že stara vera o — koncu sveta.

Nekoliko tako je bilo tudi leta 1899 — torej v prejšnji periodi Leonid. Takrat sem bil še v. in kr. ognjčar v Ljubljani in sem se — čim sem postal navdušen planinec — že tedaj zanimal tudi za take posebne naravne pojave. Seveda bolj v šali kakor za resno smo tedaj v vsakovečerni družbi »Pri belem volku« modrovali, da — če res pride do kakšnega karambola slavnih nebesnih Leonid z našo umazano in pregrešno zemljo, ki bilo le vendar boljše ta dogodek pričakati kje na planinah — recimo pri Sv. Joštu nad Kranjem. Če se ne motim, je to idejo še posebno propagiral tedaj najzvestejši gost Sv. Jošta g. Urban Zupanc, znani strastni lovec, sicer pa trgovec po poklicu.

Naj bo že kakorkoli, na 13. novembra zvečer je bila velika gostilniška soba polna ali še celo prepolna ljubljanskih in izletnikov iz bližnjega Kranja. Stari mežnar Benedek je bil lahko zadovoljen. Nova, mislim da gorška rebula je tekla, da je bilo res veselje. Čvet slovenskih planincev — in to so gotovo le slavn »Pipari« — so zbijali šale na račun — konca sveta. Menda sem bil med vsemi jaz edini, ki je pomen tega izleta resneje motril.

Krasna noč, toda nenavadno mrzla. Sredi veselih gostov sem vihal ponovno opa-

zovati prihod Leonid. Da tega zgodovinskega trenutka ja ne zamudim, sem se odločil, da ostalo noč prebijam zunaj pred cerkvijo, od koder je krasen razgled v smeri proti Triglavu. Mežnar mi je preskrbel primerno podlago, da sem se kar vlegel in trčno zvil v njegov kožuhi.

Nekaj časa se mi je zdelo to moje opazovališče zelo idealno in romantično. Kar pa me je premagal zaspanec in po svoje prijetno okrilje sprejel vse nadaljne misli na Leonide in na konec sveta.

Ne vem, koliko časa sem se nahajal v tem položaju na mojem »observatoriju«. Še danes pa slišim odmev porogljivih mežnarjev besed: »No, zaradi Vas bo lahko konec sveta. Pogledjte tja dol, tam se svet že podira...«

Ko prestrašen dvignem glavo izpod gorkega kožuha, sem se v prvem hipu do strepteta prestrašil: pred menoj vse v ognju v plamenih, nebo v krvavo rdečem odsvitu. V prvem hipu sem — še naprej v pretirnem strahu — res mislil, da je to že začel konec sveta. Še le, ko mi je Joštar povedal, da imajo v Stari Loki požar, sem se iztrezil od spanca in si strašno sliko požara natančneje ogledaval.

Ko tako opazujem požar, se nađ menoj zabliska. Ozri se v to smer, zapazim prve zvezdne utrinke nad Blegošem, a takoj za njimi bolj v smeri proti Triglavu kakor bi snežilo začreže in ugašujoče utrinke. Izprva sem polkusi šteti, pa se je izkazalo, da je to enemu samemu in s prostimi očmi nemogoče. Še danes sem hvalečen tistemu, ki je prvi sprožil to misel v pričakovanju konca sveta tam gori na prelepem Sv. Joštu. Vztrajal sem do ranega jutra, še dolgo potem, ko so bili vidni zadnji utrinki.

Od vseh ostalih »opazovalcev« in pričakovalcev konca sveta mislim, da ni nihče videl drugega utrinka kakor onih iz posledice — rebule.

Letos sicer ni 33. perioda Leonid, vendar je iz drugih razlogov pričakovati vsaj posamezne pojave Leonid — se razume ob primerno jasnem nebu.

Fr. Dolenski

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Freklot, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

DAME, POZOR!

Mrežico iz las dobite v frizerskem salonu Godina, Sv. Petra cesta 3. 2637

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

KLISEJE

ENO VESTRAVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASJE 23

TRGOVINA »EDO« CEVLJI

Prešernova 48

Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporoča se

EDO CEVLJI 50 L.

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej.

Najmanjši znesek 8.— din

ZENSKA

srednjih let, večša vsega gospodinjstva in šivanja, ki govori perfektno nemško, išče mesto kot gospodinja ali k dojenčku. Ponudbe na Dežman, Zagorje ob Sv. 64. 2649

SLAŠČIČARSKEGA

POMOČNIKA

samo prvovrstnega, samostojnega in vestnega delavca z daljšo prakso v boljših delavnicah, takoj sprejemam. Slastičarna Drobac, Zagreb, Preradovičeva ul. 1. 2650

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej.

Najmanjši znesek 8.— din

LA SUHE SLIVE

10 kg din 135, 50 kg din 550 franko Tuzla, plačljivo vnaprej razpošilja G. Drechsler, Tuzla 2646

KUPIM

VSakovrstno zlato

orijante in srebro kupuje po najvišjih cenah A. BOZIC — Ljubljana, Franciskanska 3. 49. L.

KUPUJEM IN PRODAJAM

rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Popravilam snežke in galose. KLAVER, Vošnjakova ul. 4. 2652

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAJLEVA 3

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Ali je mogoče vzrediti čebele brez žel?

Zanimiv razgovor z ravnateljem berlinskega zavoda za čebelarstvo dr. Ulrichom

V »Češkem čebelarju« objavlja A. Kučera zanimiv razgovor z ravnateljem berlinskega zavoda za čebelarstvo dr. Ulrichom o tem, ali je mogoče vzrediti čebele brez žel. O tem se je zadnje čase mnogo debatiralo v Ameriki. Ravnatelj Ulrich je vzel iz svojega arhiva šop časopisnih izrezkov. — Glejte tu imam zbirko poročil o nevarnosti čebelnega pika. Čebelarji se ne prestopajo očita, da rabijo svoje orožje proti nedolžnim ljudem in živalim. Iz tega izvira sploh strah pred čebelo in tudi želja, da bi se kakorkoli odstranilo to strašno morilno orožje.

Tu imam dva posebno kričeca primera iz lanskega rojenja. V prvem je roj čebel napadel žrebe in ga opikal do smrti. V drugem so čebele napadle kmetko, ko je orala s parjo konj na polju. Kmetka se rešila, oba konja sta pa postala žrtvi čebelnega strupa. V obeh primerih se mi je

posrečilo dokazati vzrok te zares obžalovanja vredne nesreče. Žrebe, nerodno kakor vsi mladiči, je naletelo na ulj in ga prevrnilo. To je seveda čebele razdražilo in samo ob sebi umerno je, da so se branile s svojimi želi. O čebelnem »napadu« torej ni mogoče govoriti, temveč kvečjemu o nesreči, kakršna se lahko pripeti povsod.

V drugem primeru je kmet oral ledino, ki je na eni strani mejila na cvetoče repno polje. Na drugi strani je bila kolovozna pot, na kateri je stal kakor je v Nemčiji v tem letnem času navada, potujoči čebelnjak in v njem je bilo okrog 100 uljev. Bilo je krasno vreme, med čebeljakom in repnim poljem se je spreletavalo mnogo čebel. Orač je moral pri vsaki brazdi prekrizati čebelnjak pot. Pri tem so se seveda mnoge čebele zaletavale v prepotena konja, ki je njihov duh čebelarjem zelo neprijeten. Stalno oviranje dela je čebele tako razdražilo, da so jele pikati. Če pa pikne kakaj čebel je to za druge kakor »signal« na pomoč. Nesreča je bila tu.

Dotični kmet je že več let vedel, da stoji potujoči čebelnjak na polju kadar cvete repa. Lahko bi bil torej počakal nekaj dni z oranjem. Od njega bi pač lahko pričakovali toliko poznavanja čebel, da bi jih po nepotrebnem ne dražil. Nobena čebela namreč ne pika brez povoda. Čebela ni zahrbitna. Zato se nikomur ni treba bati, če sreča kje roj čebel, samo dražiti jih ne sme.

Nimam nobenega interesa, da bi vzre- dil čebele brez žel. Ne glede na to, da

potrebuje čebela svoje orožje v boju z različnimi škodljivci v ulju, z gosenski čebelnega zavijača in drugim roparskim mrčesom, ima čebelar še druge, bližje gospodarsko utemeljene cilje. Poseben sestav čebelnega roja postavlja čebelarje pred vrsto težavnih problemov, kajti prav čebela-delavka, ki se za njeno marljivost in odpornost posebno zanima, ne prihaja v poštev za čebelni zarod. Čebela-delavka se namreč ne more oploditi. Če bi se torej našla recimo v roju čebela s posebno dolgim sesalcem — in zato zmožna večje storitve, — bi to nič ne zaleglo, kajti ta edinec ne more imeti potomstva. Zato je mogoče spariti kraljico posebno pridnega roja s trotom drugega roja in sicer tako, da jo izpustimo na »poročni« polje v kraje, kjer zajamčeno ni drugih čebel, da bi tega poskusa ne motili nekontrolirani drugi troji. Nemški čebelarji uporabljajo za podobne poskuse otok Borkum v Severnem morju.

Med približno 12.000 vrstami čebel so tudi čebele brez žel. Take čebele žive divje v pragozdovih tropične Amerike. Tudi one zbirajo med, ki ga radi jedo ondodni sekači. Pri tem morajo pa paziti, da se ne najdejo medu, ki je strupen. Z razlika v gradnji satovja, — ameriške gozdne čebele brez žel zbirajo med v »posodih«, podobnih sodčkom, ki jih zlepijo skupaj v »grozde« kaže, da teh čebel ni mogoče križati z našimi. Naši čebelarji morajo pustiti žel, kajti proti človeku ga rabi samo, če ne zna ravnati z njo, odnosno, če jo draži. Tak človek pač nič drugega tudi ne zasluži.

petilo z avtobusom, ki je vedno poln ljudi? Ali ni skrajno lahkomišno zapreti glavno cesto in ne prej vsaj eno za silo urediti za avtobusni promet. — Od sobote dalje vozi avtobus skozi Vodice (!), večerni avtobus pa je ukinjen vse dotlej, da bo zopet odpravljena glavna cesta ali pa vsaj za silo urejene stranske ceste in popravljene mostovi.

— Kamniške pončnjake so temeljito izdelali v »Podgrintovcih«. Tako so jih pa že okrcali, da bodo gotovo lep čas mirovali. Mi se bomo pa kljub temu v prihodnjih dneh še nekoliko podrobneje pozabovali z njimi in z vsem, kar je s tem v zvezi. — Po »Pinjah« Gospoda Janeza gre tudi dopisnik naših »Podgrintovcev«. V zadnji številki se je med drugim skopal tudi nad kino podjetje in prav tako preprosto nerodno kakor »Gospod Janez« v »Slovencu« piše o pohujšanju v dolini šentflorjanski. Sicer ne pove, ali gre tu za gola bedra ali za »flam«, pač pa piše o kupih »mesa« kot na klavnici. Pa tudi o tem še prihodnjič nekoliko podrobneje. Za danes vprašamo samo, kako take vrste debata vpliva na otroke, s katerimi urednik tega lista dopisuje na zadnji strani pod »Otroškim kotičkom«. — O stisnjenih zobeh pa v istem lističu piše nekdo drugi. V kolikor nam bo dana možnost, tudi glede tega odgovorim. Za danes naj mu zadovoljstvo odgovor, da je lahko več vzrokov, da so stisnjeni zobje. Včasih je še celo dobro, če so stisnjeni zobje. Če bi imel nekdo stisnjene zobe, mesto da poje kake »okroglice« ob priložnostnih prilikah, bi bilo najbrž tudi bolje. Kot pa je rečeno o vsem tem še prihodnjič malo podrobneje, pa še o drugih zanimivostih iz kamniškega življenja.

Iz Šoštanja

— Poverjenosti Društva absolventov trgovskih šol v Šoštanju. V nedeljo popoldne je Društvo absolventov trgovskih šol v Celju priredilo v Šoštanju sestanek šolskih absolventov trgovske šole z namenom, da se tudi za ta okraj ustanovi poverjenost tega društva. Če upoštevamo, da je v tukajšnjih krajih razmeroma precej absolventov trgovske šole in da se bo njihovo število še povečalo, potem je treba pobudo društva toplo pozdraviti. Sestanek je bil lepo obiskan iz Celja so prišli med tujak- snje stanovske tovariše nekateri odborniki društva s predsednikom g. Vučurjem na čelu, ki so podali izbrana poročila o namenu in delu društva. Ta poročila so ob enem prikazala težaven socialni položaj velikega števila absolventov, katerim razne uredbe še danes ne priznavajo stopnje srednješolske izobrazbe. — Po teh poročilih je bil izvoljen poverjeniški odbor, ki ga bosta vodila poverjenik g. Oton Beranik in tajnica gđ. Mica Medvedova. Poverjenišvo bo vodilo evidenco o zaposlitvi tovarištev, prirejalo pa bo tudi jezikovne tečaje.

— Katarinski sejem, zadnji v letošnjem letu, je bil dokaj obiskan, kljub temu, da ga je motilo deževno vreme. Na živinski sejem je bilo prigranah 62 volov in bikov, 87 krav, 7 juncev in 45 konj. Kupčije so bile to pot zelo živahne. Cene živini so bile: voli I. vrste 8,50 din za kg, II. vrste 7,50 din, krave po 1500 do 3500 din, konji pa po 2000 do 700 din.

— Poroka. Na Brezjah sta se poročila g. Tone Dekosta, učitelj v Šoštanju, in g. Pepca Goleževa, posestnikova hči iz St. Vida pri Grobelnem. Mlademu paru iskreno čestitamo!

Iz Trbovelj

— Najvišje cene za jedilno olje so za trboveljski okoliš odredene na 25,25 din za liter. Trgovci na drobno, katerih obrati so oddaljeni od razkladalne postaje nad 5 km, smejo za vsak kilometer preko te razdalje dodati k tej ceni 2 pari pri litru. Trgovci na drobno morajo prodajati jedilno olje na litrsko mero v razmerju 1 liter = 90 dkg, sicer po vseh oblastno dopustnih merah. — Popolnje jedilnega olja pri posameznih premožnejših konsumentih je prepovedano. Posameznik sme kupiti in trgovci sme prodati posamezniku samo ono količino jedilnega olja, ki jo je približno porabil v normalnih časih v istem razdobju. Konsument, ki naj kupuje olje pri onem trgovcu, ki jih je oskrboval z oljem že prej. Prodaja jedilnega olja eni in isti osebi na več krajih je nedopustna. Kadar primanjkuje jedilnega olja, se sme prodati posamezniku največ četrt litra. Ako v tem primeru niso vsi trgovci na drobno založeni z oljem, mora trgovec, ki ima zalogo, prodajati olje tudi onim konsumentom, ki jih ni oskrboval z oljem že prej, če le-ta predloži potrdilo svojega stalnega trgovca, da ta nima olja. Prekrški se strogo kaznujejo.

— Prepoved alkoholičnih pijač. V interesu javnega miru in reda ob priliki popisa živine bo ta dan vsem točilnicam alkoholičnih pijač prepovedano od polnoči dalje točiti alkoholične pijače gonjačem kakor tudi osebam, v katerih spremstvu so gonjači, in to v občini, iz katere prihajajo gonjači, kakor tudi v občinah, skozi katere gonjači potu-

jejo v kraj, kjer se bo vršil popis živine. Prekrški so strogo kaznivi.

— Zaprtá cesta. Občinska cesta Klek— Sv. Planina bo od 18. t. m. dalje do preklica v odseku od Kalca do Pečnika za vozovni promet zaprta. V tem odseku bodo namreč kopali jarek za novi vodovod izpod Sv. Planine.

— Stara občinska hiša bo v kratkem preurejena v stanovanjsko poslopje. Prvotno se je nameravalo zgradbo preurediti za stanovanje občinskega zdravnika. Taka adaptacija bi pa bila predraga. Sedaj bodo občinski hiši, ki je ena najstarejših v Trbovljah, urejena štiri stanovanja. Dela so poverjena gradbenemu podjetju Ročar in drug ter bodo stala okrog 18.000 din. Stanovanja so predvidena za občinske namene, ki so dosedaj še brez občinskih stanovanj. Občina bo imela torej za svoje uradništvu pet lastnih stanovanjskih hiš.

— Za oddajo gradbenih del pri razširitvi občinskega vodovoda so bile vlozene tri ponudbe, in sicer od stavebnika Dragica Mandelca iz Ljubljane, gradbenega podjetja Olda Belina iz Trbovelj in G. Töniesia iz Ljubljane. Slednjemu kot najugodnejšemu ponudniku so bila dela poverjena. Stroški bodo znašali 446.621 din. Delo mora biti dovršeno v treh mesecih. Znano ljubljansko podjetje je zadnje čase v Trbovljah izvršilo že več večjih javnih zgradb, med drugimi novo občinsko poslopje, zavetišče rudnika in tudi privatne stavbe.

Slovinci v Ameriki

Janez Ambrožič iz Chisholma, ki je rezervni častnik v ameriški zvezni mornarici, je postal poveljnik vseh rezervnih enot v Minnesoti in obeh Dakotah. To pomeni za našega rojaka lepo priznanje. V Milwaukee so se poročili Chester Lark z Rozo Zihlerje, Jakob Rebernik z Julijo Klancar in Emery Marr z Marjo Pintarič. V Sheboyganu pa Jože Zore z Ivanka Zakrajšek in Franc Steh z Marjo Repenšek. V Girardu pa Anton Gabrovšek in Rosemaria Zupce.

V Clevelandu so umrli Franc Verbič, star 47 let, doma iz St. Vida pri Stični, Franciška Suhadolnik, stara 60 let, doma iz Notranjskega in Jože Zupančič, star 16 let, doma iz Sadije vasi pri Žužemberku. V Barbertonu je umrl Jože Hiti, doma z Blok. V Ameriki je živel okrog 40 let. V Milwaukee je umrl Franc Jenič, star 54 let, doma iz Stranske vasi na Dolenskem. V Montebellu George Starešinič, star 54 let, doma iz Krasnice pri Podzemlju v Beli Krajini, v Auburnu Viktor Hec, star 65 let, doma iz Trbovelj, v Pittsburgu Simon Lončar, star 55 let, v Evelethu Martin Godič, star 62 let, v Virginiji Jože Jakše, star 49 let, v Pittsburgu pa Jože Kršulj, star 53 let, doma iz okolice Volovskega.

Zdravje Eskimov

Znano je, da se hranijo Eskimi izključno z mesom, pa vendar niso skoraj nikoli bolni. Če ima Eskimo dovolj mesa, pa naj bo že meso severnega jelena, tuljuna, mroža, ali krita, ga poje na dan okrog 4 kg. Najpriljubljenejša poslastica Eskimov je drobovje, praženo na tuljnovi masti. Zelo radi jedo Eskimi tudi tuljnova jetrta. Jetrta belih medvedov jedo Eskimi samo v sili, kitovo mast pa smatrajo za neužitno.

Eskimska lepota

Sočivja jedo Eskimi zelo malo in še to samo poleti. Poletje pa traja v polarnih krajih komaj dva meseca. V tem času zbirajo drobne čebulice in jih jedo surove, ali pa prireane jedi. Poslastica jim je tudi vsebina želodca severnega jelena, v katerem so napol prebavljivi mahovi. Naš kruh jim ne diši in če ga kdaj dobe od evropskih lovec, si pokvarijo z njim želodce. Bolezni, kakor so sladkorna, rak ali pnenjenje žil, Eskimi sploh ne poznajo. Druge bolezni pa dobe le, če pridejo v stik z belokožci.

Krško je dobilo lep muzej

Kdo je omogočil ustanovitev in kaj vse vidimo v muzeju

Krško, 18. novembra. Predzadnjo nedeljo je bil svečano odprt pokrajinski muzej v Krškem. Do 11. se je zbralo na majhnem prostoru pred bivšo cerkvico sv. Duha, sedanjim muzejem, okrog 1000 ljudi ki so z zanimanjem sledili svečanosti. Med prisotnimi smo videli kot goste banov konservatorja dr. Mesesnela, kot zastopnika g. bana univ. prof. dr. Milka Kosa iz Ljubljane univ. prof. dr. Mihajla Rostoharja, dr. Vilka Pfeiferja, ban. načelnika v p. sreskega načelnika iz Brežic g. Kraskega Antona, zastopnike duhovščine, županice iz obeh srezov, učiteljske, zastopnike raznih društev in korporacij šolsko mladino ter številno zastopano uradništvo ter okoliško prebivalstvo.

Kmalu po 11. je stopil pred zbrane goste sreski načelnik dr. Tomšič Josip kot predsednik muzejskega društva za krški in brežiški okraj ter najprej pozdravil vse prisotne, potem je pa v kratkih besedah orisal razvoj muzeja od ustanovitve do danes.

Pobudo za ustanovitev je dala zasebna zbirka okamenin in starih spominov g. Aumana Otona v Krškem, s katero je opozoril znanstvenike na bogato, še neraziskano polje naše zgodovine, posebno pa ga je vzpodbujal k delu ban. zdravnik in Sevnici dr. Mušič. Naši časopisi so v precejšnji meri pripomogli, da je na razna odkritja na Krškem polju postala pozorna vsa javnost. Ustanovili se je pripravljali odbor, ki je pripravil vse potrebno, narkar je bil lani 30. septembra ustanovni občni zbor. Prva naloga, ki si jo je nadel odbor, da pridobi mlademu društvu lasten dom, je bila rešena tako, da je dobilo društvo zapuščeno cerkvico sv. Duha, katero je preuredilo, vendar tako, da je ostal slog neposkoden. Seveda so bila ta popravila združena tudi s precejšnjimi izdatki, ki jih je društvo zmoglo le s podporo uvidenih dobrotnikov. V prvi vrsti gre za hvala banski upravi, znanemu mecenu veleindustrijalcu g. Bonač Franu iz Ljubljane, ki je daroval za muzej dragoceno zbirko slik, g. Kalinu Pavlu iz Mokronoga, g. Jaklu Venčetu iz Krmelja, tvrdki »Bratje Platin« iz Njivc pri Radečah, ter tvrdki Medič in Zankl iz Ljubljane. Vsa dela pri popravilih in restavriranju je vodil brezplačno veletrgovec g. Engelsberger Rupert iz Krškega, ki je poleg tega društvo še gmotno podprl. Slike je restavriral akadem. slikar g. Fran Stiplošek, pomagal pa je tudi kipar g. Stoviček Vlado.

Predsednik društva se je še enkrat zahvalil vsem, ki so pomagali k odprtvi muzeja, narkar je naprosil zastopnika bana ban. konservatorja dr. Mesesnela, naj otvori muzej. S krašim narovorom je slednji v prvi vrsti čestital agilnemu dru-

štvu na doseženih uspehih, nato pa poudaril pomen in dolžnost muzeja za širjenje domoznastva narkar je svečano otvoril muzej katerega si je z gosti kot prvi ogledal Seveda je tudi vse ostalo občinstvo pohitelo v kolikor je moglo v cerkvico, da si tudi ono ogleda med prvimi naš muzej.

Notranjost je okusno urejena in predmeti razvrščeni po dobah. V prvi vetrini najdemo izkopanine iz jame Višnjevce s fragmenti človeških lobanj lončevine, razne okraske ter kosti. Na polici je rimska glava iz Gutmanstrove zbirke, nadalje cevi za rimski vodovod in cevi za paro, naidene pri Dmrovem kjer je stalo nekdanje rimsko mesto. V drugi vetrini so dokazi iz kulturne jame pri Nemški vasi tako žšana ošenica, kosti lamskega medveda in fragmenti lončevine ter človeška kost. Tudi so v tej vetrini predmeti iz kulturne jame pri Dolu pri Sutni ter rimski lonci, rimski denar s Krškega polja ter še nekaj manjših predmetov. Na drugi polici je star kip sv. Florjana iz stare florijske cerkve v Krškem fragmenti reški iz nekdanje radeške cerkve, star kamen z napisom iz Krmelja in kip Matere božje, kmečko ročno delo iz lesa iz krške okolice. Tretja vetrina obsega ročna dela iz okolice, keramiko, razne rezbarije ter okrasje, star denar in nekaj okamenin. Ob zidu pa so prislonjene tri stare sulice in hebarde.

Na levi strani je takoj pri vходу spominska knjiga s predgovorom akad. slikarja g. Stiploškega Franja.

Muzej je zrcalo naše zgodovine kar smo zamudili v prošlosti raznesli na vse vetrove popraviti in zbirati moramo v sedanosti. Sleherni nai sodeluje ta hram je last nas vseh.

Takoj nato je v vetrini zastopana hallstatska doba z brončnim okrasjem koraldami iz iantaria (15 po številu), lončno posodo z ornamentiko iz gomile na Libni. V drugi vetrini je prav tako zastopana hallstatska doba iz gomile na Libni z bronastim okrasjem in orožjem ter žaro in razno okrasno lončevino. Med obema vetrinama se nahaja majhna vetrina z insignijami, pečati, raznimi dokumenti mestnih pravic Krškega in sodniška palica iz leta 1628. V tretji vetrini je razno srednjeveško orožje, nadalje gasliška oprema in oprema bivše meščanske garde v Krškem z zastavo, ki stoji poleg vetrine. Ob zidu so stare puške ter topovske kroglice izkopane na starem gradu nad Krškim, nekdanjo lastnino grofov Celjskih. V sredini so stare sanke iz spremstva Marije Terezije, katere je poklonila nekemu Auerspergu Stene so pokrite z rodbinsko galerijo baronov Mosconov iz Pišec pri Brežicah, katere je kupil in poklonil mu-

zeju veleindustrijalec g. Bonač Fr., nadalje s tremi slikami iz nekdanje cerkvice sv. Duha delo slovitega slikarja Herrleina in sliko sv. Janeza Evangelista iz stare farne cerkve delo priznanega slikarja Mencingerja.

Nekdanji kor je izrabljen za muzejsko knjižnico in arhiv. Tu so predvsem stari mestni arhiv in razne zemljiške knjige. S tem, kar nam je razkril ob svoji odprtvi muzej smo prav zadovoljni ter celo ponosni, da imamo že po enem letu tako lepo zbirko. Mlademu agilnemu društvu iskreno čestitamo ter mu želimo še nadaljnjih uspehov na tem kulturnem polju. L. Č.

Iz Kamnika

— Vode so narasle tudi v Kamniku. Bistrica in Nevljica sta napolnili strugo kakor že dolgo ne. Če bo deževalo še naprej, grozi nevarnost poplav in obšutne škode.

— Otežkočen avtobusni promet. Avtobusni promet na progi Kamnik—Ljubljana in obratno je z raznimi popravili cest zadnje čase močno oviran, kar pomeni veliko izgubo na času za poslovne ljudi, ki se v veliki meri poslužujejo te prometne zveze, pa tudi stalno nevarnost zaradi cest, ki niso urejene za avtobusni promet, pa se mora kljub temu po njih vršiti, ker glavno cesto enkrat tu, drugič tam, kar na vsem lepem zapro. Tako so nam pred kratkim zaradi prekopavanja zaprti Tyrševo cesto na Ježici. Avtobus je moral kreniti po neprimerni poljski poti proti Klekam in od tu dalje proti Bežigradu. Že tu je bilo polno nevarnosti in zamud, ker je bilo na ozki poti izključeno vsako srečanje s katerikoli drugim vozilom. Komaj so nam zopet odprli Tyrševo cesto, so pa na vsem lepem zaprti cesto na progi Ljubljana—Domžale. Menda zaradi popravila o.d.m. trasiranja nove ceste. Avtobusni promet, na katerega je zadnje čase občinstvo močno navezano se vrši zato od Domžal dalje skozi St. Jakob. Sedaj se je pričel pravi križev pot za naš avtobusni promet. Ne samo da je cesta preozka in v skrajno slabem stanju, ampak moramo tudi pasirati dva mosta, ki gotovo nista bila predvidena za take vrste promet. Posebno manjši je v skrajno slabem stanju in ga menda popravljajo. Popravila pa izvršujejo kot Noe barko. Že dve leti je bil pripravljen les za popravilo, sedaj ko bi bilo nujno potrebno, da bi bil most v dobrem stanju, ga pa popravljajo. Zato mora voziti avtobus, kakor tudi ostala vozila po poleg napravljenem, zasilenem mostu, kar je seveda skrajno nevarno. V soboto zjutraj je Rodetov tovorni avto natovorjen s praznimi sodi zaradi zaniknega mosta gladko zdrsil v strugo. Stalno naraščajoča voda ga je kmalu zalila tako, da ga je samo približno 20 cm gledalo še iz vode. Menda bi moral biti tu vedno čuvaj; prav gotovo bi pa moral biti sedaj, ko gre tu skozi važna prometna žila in naraščajo vode ter je mali most v skrajno zaniknem in zanemarjenem stanju. Kdo je odgovoren za škodo, ki jo trpi avtopodjetnik? Kdo bi odgovarjal, če bi se kaj sličnega pri-

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Pojdiva, — je zašepetal naenkrat. Krčmarjevo razburjenje je prešlo tudi na Townsenda. Obšla ga je neka čudna tesnoba. Ves v skrbih se je oziral na vse strani in prisluškoval vsakemu šelestu, ko je stopal tiho za Bellorinijem v točilnico in dalje v tesno sobico.

Preden je krčmar prižgal luč, je skočil k oknu. Okno je bilo odprto in lahni zastori so se gugali v jesenskem vetru.

— Ne, nikogar ni blizu, — je zašepetal Bellorini pomirjeno in spravlil v žep luč, s katero je bil posvetil skozi okno.

Takoj potem je električna luč razsvetlila tesno sobico. Townsend se je ozrl naokrog. Bila je zelo skromno opremljena spalnica. Postelja, umivalnik, omara in dva stola. Vse čisto enostavno.

Bellorini je zaprl okno in ga zagrnil z drugim težjim zastorom.

— Torej čujte me, — je zašepetal. Kar je zaslišal rahel šum in zdrnil se je. Napeto je prisluhnul ... Ne, nič ni ...

— Ali ne bi vendarle raje odšla tja v kot, odkoder naju skozi okno nihče ne more videti? — je vprašal Townsend malo razdraženo.

— Prav pravite, — je priznal Bellorini in že se je hotel obrniti, ko mu je padel v oči čuden izraz Townsendovega obraza.

— Kaj je vam? — je vprašal osuplo. — Kaj vam je vendar?

Townsendove oči so buljile v okno.

— Kaj je vam? — je ponovil Bellorini svoje vprašanje, ne da bi si upal okreniti glavo. — Kaj se je zgodilo? — je zašklepetal z zobmi in se stisnil k Townsendu.

— Ozrite se, — je dejal detektiv povsem tiho. — Ne, ne, bojim se! Ne, jaz tega ne morem ... Townsend je nepremično gledal čez ramo prestrašenega moža proti oknu naravnost v črno luknjico samokresa. Nič drugega se ni videlo, razen ozke bele roke in čisto majhnega samokresa. Vse drugo je zakrival zastor.

— Pomagajte mi, — ga je rotil Bellorini. Bilo je, kakor da je spoznal, da gre za njegovo življenje. — Pomagajte mi vendar!

Krčevito ihtenje je pretresalo njegovo težko telo. Townsend je molčal. Kakor začaran je zrl na nemo pričo tega prizora, na majhen svetel samokres.

In potem — potem je bilo prepozno. Drug za drugim, malone istočasno, so počili trije streli.

Tišina ...

XIX.

Townsend je začutil, kako postaja mož v njegovih rokah težak in kako se to težko telo seseda. Ozrl se je proti oknu. Samokresa tam ni bilo več.

Kar je detektiv odzvil. Telo ranjenega krčmarja je položil previdno na tla in poklenil k njemu. Krčmarjev obraz je bil povsem blede, njegove oči od groze razširjene. Ustne so mu drgetale v brezuspešnem naporu, da bi kaj povedal. In tedaj je Townsend opazil nekaj kapljic krvi in majhno okroglo luknjico v prsih Bellorinijeve srajce.

— Jaz ... jaz ... jaz ... umiram! — je zašepetal krčmar z drhtečimi usti.

Townsend je vedel, kaj to pomeni. Za hip je okleval, potem se je pa odločil.

— Kako se je pisal ta inženir? — je vprašal brezobzirno.

Iz oči umirajočega krčmarja je odsevalo začudenje.

— Kako se je pisal inženir? — je ponovil Townsend trdovratno svoje vprašanje.

— Jaz, jaz sem tako bolan, — je zašepetal mož na tleh.

— Vi umirate, — mu je pojasnil detektiv neusmiljeno. — Povejte hitro, kako se je pisal. Kako se je pisal ta inženir iz Russellove tvornice?

— Ne vem ... se je glasil tihi, komaj slišen odgovor.

— In kako se je pisal oni drugi? Tisti, ki ga je izpraševal? — je vprašal Townsend malone besno. — Kako se je pisal? Hitro!

Molk ... Samo oči umirajočega so govorile, toda one niso povedale tistega, kar je hotel Townsend slišati.

— Ime! — je zaklical detektiv osorno. — Vidim, da ga poznate. Povejte njegovo ime!

Tedaj so se blede ustnice premaknile. Townsend se je moral globoko skloniti, da bi slišal odgovor umirajočega. In kakor tih vzdih se je zaslislala zadnja beseda umirajočega:

— Aimmiller.

In naenkrat so se blede ustne zalile s krvjo, kri je udarila iz ust in v tenkem curku se jela teči čez obraz na tla ...

Z drhtečimi, nerodnimi rokami je dvignil Townsend zgornji del telesa umirajočega. Njegova roka je iskala umivalnik in se iztegnila po vrču z vodo.

— Oprostite mi, — je prosil z drhtečim glasom. Toda nič, niti najmanjša iskrice v steklenih očeh ni dala slutiti, da je umirajoči krčmar razumel vsaj to zadnjo topla besedo.

Počasi je Townsend vstal. Topo se je pogledal v zrcalce nad umivalnikom. Zagledal je mrtvaško blede lice in debele znojne kaplje na čelu. A oči? Da, take morajo biti ubojne oči.

Detektivova roka je segla po čelu in dvakrat, trikrat zdrnila po njem. Kakor morje je težila njegovo vest krivda, ki je ni mogel z ničemer več popraviti. Počasi se je sklonil nad Bellorinijevo truplo in previdno zatisnil velike oči, ki je bil njihov pogled v tihi, težki obtožbi uprt v strop.